

Miljöbokslut 2022

Uppföljning av Miljöprogram 2022-2025

Innehåll

Innehåll	2
Sammanfattning.....	3
Analys av miljöbokslutet	7
Teckenförklaring.....	21
Klimat och energi	22
Hållbart byggande.....	27
Vatten.....	30
Biologisk mångfald och friluftsliv.....	37
Gifter i miljön	42
Informera och engagera	48

Sammanfattning

Miljöbokslutet 2022 är det första för Miljöprogram för Huddinge kommun 2022–2025. Analys och målbedömning görs av sannolikheten att uppnå målen till programperiodens slut. I de fall målet inte bedöms som sannolikt att uppnå finns i slutsatsen för temaområdet en rekommendation för vad som ytterligare behöver göras för att nå målet.

Inom temaområdet **Klimat och energi** finns delmål angående minskning av utsläpp från transporter, energieffektivisering och ökad egenproduktion av förnybar el i kommunens fastighetsbestånd samt att minska de konsumtionsbaserade utsläppen från varor och produkter inom kommunens verksamheter.

Sammantaget är trenden positiv för två delmål medan bedömning saknas för det tredje då det är nytt. Trots en positiv trend för majoriteteten av indikatorerna och delmålen bedöms inte det övergripande målet kunna nås. För att nå målet behöver förändringstakten ökas.

Utsläppen från transporter står för majoriteten av de geografiska utsläppen i Huddinge och resor med den egna bilen dominerar. Senast tillgängliga statistik för utsläpp från vägtransporter är från 2020. Jämfört med 2019 noteras en tydlig minskning (ca 8,5%) av utsläppen. 2020 års utsläppsnivåer påverkades mycket av pandemin och de förändrade resmönster som dess restriktioner medförde. Huruvida det faktiskt rör sig om ett trendbrott eller om det var en tillfällig nedgång är alltså för tidigt att säga. Med utgångspunkt från 2020 års värde behöver utsläppen från vägtransporter minska med drygt 31% för att nå 2025 års målvärde. Det motsvarar minskningar på i snitt 6% per år fram till 2025, betydligt kraftigare minskningar än innan pandemin.

Kommunen har rådighet över infrastrukturen och kan genom utbyggnad av den skapa förutsättningar för överflytt från bil till mer klimatsmarta trafikslag samt från fossilbränslen till fossiloberoende fordon.

Jämfört med föregående år syns en markant ökning av utsläpp från flygresor under 2022. Det kan förklaras av att många flygresor ställdes in under 2020 och 2021. Utsläppen kopplat till tjänsteresor kommer behöva minska även efter det att personbilsflottan drivs på förnyelsebara drivmedel. Ett sätt att adressera kvarvarande utsläpp vore att revidera kommunens riktlinjer för resor i tjänsten.

Kommunens fastighetsbolag arbetar kontinuerligt med energieffektiviserande åtgärder. Huga Bostäder AB bedöms ha relativt goda chanser att nå målvärdet till 2025. Trenden för delmålet är positiv även för Huddinge Samhällsfastigheter AB, dock kommer det vara en stor utmaning för bolaget att nå målvärdet till 2025. Bolagen har olika fastighetsbestånd med olika behov och möjligheter för att få ned elanvändningen. Utsikterna för att nå målet om 2MW egenproducerad förnybar energi under programperioden är goda.

2022 är första året som konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp från inköpta varor och produkter inom kommunen kartläggs. Den största delen (39%) av utsläppen kommer från entreprenader såsom mark- och anläggningsarbeten, gatu- och parkarbeten samt fastighetsförvaltning och byggentreprenader. Analys av utfallet kommer ske under 2023 för att hitta åtgärder för att minska utsläppen.

För att nå målet för temaområdet som helhet behöver kommunen och fastighetsbolagen intensifiera arbetet och öka förändringstakten.

För temaområdet **Hållbart byggande** är det svårt att göra en sammanvägd bedömning av möjligheten att uppnå de två delmålen då två av fem indikatorer ska tas fram under 2023. De tre som kan bedömas har god måluppfyllelse.

LCC och klimatberäkningar görs i tidiga skeden enligt fastighetsbolagens projekteringsanvisningar. Huddinge Bostäder AB ligger långt framme i beräkning av scope 3-utsläpp (dvs indirekta utsläpp för till exempel inköpt material och avfallshantering).

Huddinge Samhällsfastigheter ABs bestånd består av tio preliminärt certifierade och sju certifierade byggnader. Stensängskolan vann utmärkelsen Årets Miljöbyggnad 2022 i SGBC (Sweden Green Building Council) Award.

Både Huga Bostäder AB och Huddinge Samhällsfastigheter AB ställer krav på dokumentation i databasen Sunda Hus Miljödata i samtliga investeringsprojekt. Material som används ska vara bedömda klass A eller B, dvs de högsta kraven på att materialen inte innehåller ämnen med känd skadlig effekt på människa eller natur.

Under året har ett flerårigt koncernövergripande projekt för att systematiskt arbeta med återbruk etablerats. Ett av målen är att finna en gemensam lagerlokal för att få till ett effektivt återbruksarbete.

Fastighetsbolagen kommer börja digitalisera dokumentation och beräkningar av återbruk under 2023 varpå ett nuläge och målvärde kommer kunna tas fram.

Temaområdet **Vatten** har som helhet en positiv trend och två av tre delmål bedöms kunna uppnås under programperioden. Det tredje delmålet bedöms att delvis uppnås.

Måluppfyllelsen för delmålen innebär att det övergripande målet bedöms att delvis uppnås. Vattenkvaliteten i kommunens sjöar och vattendrag förväntas att förbättras dock inte i den utsträckning att de når god status i enlighet med vattendirektivet vid nästa bedömning 2027.

8 av 13 sjöar och vattendrag i Huddinge uppfyller inte god ekologisk status. Övergödning är det största problemet som framför allt orsakas av höga fosforhalter. Kommunen har lokala åtgärdsplaner/-program för fem prioriterade sjöar. Dessa är Trehörningen och Orlången som i sin helhet ligger inom Huddinge kommun samt Drevviken, Långsjön och Magelungen-Forsån som geografiskt delas med andra kommuner. Fyra av fem sjöar har en positiv trend där fosforhalterna under en treårsperiod har minskat.

De lokala åtgärdsprogrammen syftar till att reducera mängden fosfor som redan existerar och även om alla åtgärder i dessa program genomförs är det ingen garanti för att sjöarna når upp till miljö kvalitetsnormerna. Parallellt med detta arbete behöver kommunen också arbeta med att minska tillkommande fosforbelastning i samband med stora exploateringar.

Kommunen arbetar aktivt med återskapande av våtmarker och har från 2011 återskapat 30,28 hektar (ha) våtmark. Våtmarker bidrar till flera positiva effekter och tillhandahåller flertalet ekosystemtjänster så som rening av vatten, fördröjning av dagvatten, kolsänka samt bidrar till den biologiska mångfalden.

Ingen av sjöarna uppnår god kemisk status. Likt i många andra kommuner finns stora utmaningar i att uppfylla miljö kvalitetsnormen för god kemisk status eftersom halterna av miljögifter är för höga.

Arbetet för att uppnå god vattenstatus behöver intensifieras och ytterligare prioriteras de kommande åren, både med att genomföra nödvändiga åtgärder för att hantera effekterna av

historiska utsläpp, men även för att förhindra nytillförsel av övergödning och miljöskadliga ämnen från avlopp och dagvatten. För att få framdrift i genomförandet av åtgärdsarbetet krävs att ansvariga nämnder och bolag lägger in de åtgärder de ansvarar för i sina investeringsplaner.

Temaområdet **Biologisk mångfald och friluftsliv** som helhet bedöms ha en mycket god måluppfyllelse under programperioden. Att bevara och stärka den biologiska mångfalden är viktigt ur flera perspektiv och kommunen arbetar aktivt med att uppnå uppsatta mål för detta temaområde. Alla tre delmålen bedöms att uppnås under programperioden. Andelen skyddad natur i kommunen är fortsatt på en mycket hög nivå jämfört med andra kommuner. En naturvårdsplan 2022-2025, som systematiskt beskriver och anger prioriteringar av naturvårdsinsatser i naturreservaten, har under året fastställts av dåvarande klimat- och stadsmiljönämnden. Åtgärder som genomförts under 2022 och som har stor betydelse för delmålet är friställning av jätteträd, restaurering av ekmiljöer, ängsslåtter, bete och bekämpning av invasiva arter.

Den kommunägda natur- och jordbruksmarken förvaltas på ett ambitiöst och professionellt sätt vilket bidrar till att stärka och utveckla den biologiska mångfalden. Under 2022 ställdes två hektar kommunägda gräsytor om till ängsskötsel. Till och med 2025 bedöms uppemot 15 hektar ställas om, vilket är högre än målvärdet.

På grund av att naturvärdesklasserna för området Kungens kurva inte fanns med i kommunens kartskikt vid framtagandet av programmet bör målvärdet för naturvärdesklass 1 och 2 justeras till 180,26 ha.

För temaområdet **Gifter i Miljön** bedöms merparten av indikatorerna kunna uppnås under programperioden. Kunskap om och fokus på området gifter i miljön ökar i kommunen liksom i samhället. Dock är det mycket långt kvar till att miljögifter i samhället är minimerade och inte påverkar miljö och människor.

Luftkvaliteten i Huddinge ligger stadigt under miljökvalitetsnormerna, med undantag för de mest trafikerade vägarna i kommunen, där få människor stadigvarande vistas.

För att nå uppsatta mål inom programperioden behöver Handlingsplan Gifter i miljön förlängas och alla relevanta åtgärder arbetas igenom i verksamheterna under de kommande åren. En ekonomisk översyn behöver göras för respektive nämnd, detta för att se över i vilken utsträckning nämnderna kan öka andelen inköp av miljöcertifierade/miljömärkta varor och produkter. För att nå målet krävs en fördubbling av miljömärkta inköp.

För att minska mängden uppkommen, rest-, grov och farligt avfall behöver sorteringsgraden öka, en utveckling som kommer stödjas i de krav på fastighetsnära sortering och insamling för hushåll som kommer träda i kraft den 1 januari 2027.

Kommunens pågående inventering av potentiellt förorenade områden kommer med stor sannolikhet leda till fynd av föroreningar som behöver åtgärdas varvid ekonomiska medel för hantering av dessa behöver avsättas.

Temaområdet **Informera och engagera** har två delmål kopplat till sig varav båda bedöms kunna uppnås under perioden.

Kommunen jobbar aktivt med att nå ut med information till invånare, företag och föreningar som ska leda till ökad miljömedvetenhet och engagemang i miljöfrågor. Detta sker i

miljötillsynsarbetet, det pedagogiska uppdraget, genom energi- och klimatrådgivningen och extern kommunikation om kommunens miljöarbete.

Året som gått har inneburit en mångdubbling av efterfrågan på rådgivning och kunskap i energifrågor, sannolikt orsakat av oro för kraftigt höjda energipriser. Elområde 3 som Huddinge tillhör minskade sin energianvändning med 8% under december 2022 jämfört med motsvarande period 2017-2021.

Senaste siffrorna för konsumtionsbaserade utsläpp per invånare är från 2020 och de visar att utsläppen låg på 7,65 ton/invånare, vilket är en minskning med 13% jämfört med året innan. De senaste tio åren har utsläppen minskat med ca 31%. Målvärdet för 2025 är sju ton/invånare och baserat på tidigare års utsläppsminskningar är utsikterna för att nå det goda, med en viss reservation för vad som kan vara pandemieffekter.

Det är svårt att dra några definitiva slutsatser huruvida informationsinsatserna gett önskat resultat eller hur många som nåtts eller tagit till sig informationen. Däremot är det ett viktigt arbete och ett verktyg för att främja beteendeförändringar och normförskjutning mot klimatsmarta lösningar och hållbara val på såväl individ- som på samhällsnivå.

Analys av miljöbokslutet

I denna analys redovisas en helhetsbild över respektive temaområde. Extra fokus har legat på de mål som har varit en utmaning för respektive område samt de mål som anses vara kännetecknande för temaområdet.

Miljöprogram för Huddinge kommun 2022–2025 som antogs 2022 innehåller mål och indikatorer som både är nya och som skiljer sig i formuleringarna från det föregående miljöprogrammet. Några indikatorer saknar därmed nuläge och målvärde. För de indikatorer som saknar nuläge och målvärde ska det tas fram sådana under 2023. Bristen på data påverkar bedömningen för vissa delmål. Även upplägget av det nya miljöprogrammet skiljer sig från det tidigare. Bedömningar som har gjorts kopplat till delmål och övergripande mål utgår från nuläget samt hur sannolikt det är att nå målvärdet för respektive indikator. Målvärdet för samtliga indikatorer är satta till 2025 som också är så långt som miljöprogrammet sträcker sig.

Klimat och Energi

Övergripande mål för temaområdet: Under programperioden ska de geografiska växthusgasutsläppen minska med 25% jämfört med 2019.

Bedömning av temaområde Klimat och Energi

Utsläppen från transporter står för majoriteten av de geografiska utsläppen i Huddinge och resor med den egna bilen dominerar.

För två av delmålen är trenden positiv, men bedöms trots det som svåra att uppnå. Det tredje delmålet går ej att bedöma då såväl delmålet som tillhörande indikator är nytt för programperioden. För sex av sju indikatorer är trenden positiv. Den sjunde indikatorn saknar både data från tidigare år samt målvärde för programperioden, vilket lett till att en bedömning för indikatorn 1.3.1 saknas.

Statistiken avseende koldioxidutsläpp från vägtransporter (indikator 1.1.1) eftersläpar, varpå den senast tillgängliga statistiken är från 2020. Jämfört med 2019 (99 849 ton) noteras här en tydlig minskning (ca 8,5%) av utsläppen. 2020 års utsläppsnivåer påverkades däremot mycket av pandemin och de förändrade resmönster som dess restriktioner medförde, t ex att många arbetade hemifrån istället för att arbetspendla. Samma kommer gälla för 2021 års statistik. På grund av denna eftersläpning är det först i miljöbokslutet 2024 som det finns tillgång till 2022 års statistik, vilket är det första året som utgör ett (nytt) normalläge som inte påverkas av pandemirestriktioner. Det är därför viktigt att redan nu ta höjd för att utsläppsminskningarna som syns mellan 2019–2020, och eventuellt även mellan 2020–2021, påverkas av pandemirestriktionerna och därför inte enbart bör ses som ett resultat av kommunens arbete. Huruvida det faktiskt rör sig om ett trendbrott eller om det var en tillfällig nedgång är alltså för tidigt att säga.

Med utgångspunkt från 2020 års värde behöver utsläppen från vägtransporter minska med drygt 31% för att nå 2025 års målvärde. Det motsvarar minskningar på i snitt 6% per år fram till 2025. Eventuellt förväntas ytterligare minskning mellan 2020–2021, men risken är stor att minskningen planar ut, eller att det i värsta fall blir en uppgång igen, mellan åren 2021–2022, till följd av att resmönstren blir mer ”normala” igen. Det är därför viktigt att kommunen fortsätter arbeta aktivt och har en tydlig plan för hur utsläppen ska fortsätta minska.

Kommunen tog under 2022 fram *Handlingsplan med förslag på åtgärder som syftar till att nå klimat- och energimålen i miljöprogrammet*, som konkretiserar kommunens plan för att nå delmål 1.1, 1.2, 1.3, samt 2.1 i miljöprogrammet. Kopplat till mål 1.1 finns åtgärder inom bl.a. publik laddinfrastruktur.

Kommunens rådighet över invånarnas transporter är begränsad och styrs i hög utsträckning av teknikutveckling och lagstiftning och styrmedel på nationell nivå. Kommunen har dock rådighet över infrastrukturen och kan genom utbyggnad av infrastruktur och som trafikreglerande myndighet skapa förutsättningar för överflytt från bil till mer klimatsmarta trafikslag.

I samband med att handlingsplanen togs fram gjordes en uppskattning av vad ökad elektrifiering av personbilsflottan kan förväntas bidra med vad gäller utsläppsminskningar. Det rör sig om uppskattningsvis 1–12% under programperioden, beroende på hur stor del av fordonsflottan som ställs om. Detta understryker att det krävs mer än att bara förlita sig på ökad elektrifiering. 12% minskning uppskattades i ett väldigt optimistiskt scenario där omställningstakten prognostiserades gå väldigt fort. Det är inte säkert att så blir fallet. Resterande cirka 18% utsläppsminskningar behöver alltså komma till följd av andra åtgärder som fokuserar på överflytt från bil till andra trafikslag, t. ex. cykel och kollektivtrafik, alternativt minskat resande överlag. Det görs exempelvis genom att erbjuda attraktiv kollektivtrafik, god tillgänglighet i gång- och cykelvägnätet och andra former av mobilitetslösningar.

Vad gäller utsläppen från tjänsteresor ser kommunen ut att kunna nå målvärdet 2025, mycket tack vara att kommunens egen personbilsflotta i allt högre grad blir fossiloberoende och är nu uppe i 48,3 % vilket är en ökning med ca 8 % från 2021. Förutsatt att kommunens personbilsflotta uteslutande drivs med förnyelsebara drivmedel år 2025, vilket är målet, förväntas koldioxidutsläppen från tjänsteresor nå sitt målvärde.

Jämfört med föregående år syns en markant ökning av utsläpp från flygresor under 2022. 2021 låg utsläppen för kommunens flygresor på 4,7 ton, 2022 var utsläppen från kommunens flygresor 114, 8 ton vilket är en ökning med 110 ton. Det kan förklaras av att många flygresor ställdes in under 2020 och 2021. På längre sikt har kommunen målet att vara klimatneutralt år 2040. Utsläppen kopplat till tjänsteresor kommer med andra ord behöva minska även efter det att personbilsflottan drivs på förnyelsebara drivmedel. Ett sätt att adressera kvarvarande utsläpp (de från resor i tjänsten med egen bil och flygresor), vore att revidera kommunens riktlinjer för resor i tjänsten och göra den mer styrande. Nuvarande riktlinjer gör bl.a. gällande att *"Flyg ska endast användas undantagsfall där tåg eller båt inte kan ses som ett resurseffektivt alternativ"*. Trots den skrivningen gjordes under 2022 över 60 resor med flyg på sträckan Stockholm-Göteborg, vilket enbart i undantagsfall kan anses vara det mest resurseffektiva alternativet.

I *Handlingsplan med förslag på åtgärder som syftar till att nå klimat- och energimålen i miljöprogrammet*, är en åtgärd att resepolitiken ska revideras under programperioden. Det är av vikt att det arbetet initieras så snart som möjligt. Det är också av största vikt att kommunen tar hänsyn till medarbetarnas möjligheter att resa klimatsmart till och från det nya kommunhuset när dess utformning planeras.

Målet att minska energianvändningen i kommunens fastighetsbestånd med 30 % till år 2030 har länge varit en prioriterad fråga och fortsätter att vara det framgent. Kommunens fastighetsbolag arbetar kontinuerligt med energieffektiviserande åtgärder och det märks framföra allt på resultatet som visar att energianvändningen i fastighetsbestånden går ned år för år.

Huge Bostäder AB gjorde energibesparingar med 3,8 % jämfört med 2021 och är nu ner i 134 kWh/ m². Huge har därmed relativt goda chanser att nå målvärdet till 2025. För att nå delmålet kommer bolaget att behöva göra investeringar och därför har det under 2022 genomförts åtta energikartläggningar för fastigheter med hög energianvändning. Syftet med en energikartläggning är att identifiera vilka effektiviseringar av energianvändningen Huge kan göra.

Huge Bostäder AB har under 2022 bjudit in Södertörns Fjärrvärme AB och Söderenergi AB till ett samverkansprojekt med syfte att arbeta tillsammans för minskad klimatpåverkan.

Huddinge Samhällsfastigheter AB har inte lyckats få ned energianvändningen i samma takt som Huge Bostäder AB. Energibesparingen jämfört med 2021 har varit blygsamma 1,2% och nu nere i 162 kWh/ m². Anledningen till det är att bolagen står för olika utmaningar. Huge är ett bostadsbolag medan Huddinge Samhällsfastigheter AB förvaltar kommunala fastigheter (skolor, bibliotek, ridhus, stall, äldreboenden med mera), vilket innebär att behovet och möjligheter för att få ned elanvändningen ser annorlunda ut för respektive bolag.

Trenden för delmålet är dock positiv och för varje år närmare sig fastighetsbolagen målvärdet en bit. Dock kommer det vara en stor utmaning för Huddinge Samhällsfastigheter AB att nå målvärdet till 2025.

Under 2022 har Huge Bostäder AB arbetat fram en metod för att ta fram beslutsunderlag för solceller. Metoden kommer att användas i samtliga stam- och klimatskalsrenoveringar. Solceller installeras i all nyproduktion.

Installationer av solceller i Huddinge Samhällsfastigheter ABs befintliga bestånd kommer att ske under den kommande treårsperioden. Utsikterna för att nå målet om 2MW är goda.

Kommunens delägda energibolag, Söderenergi, har även de arbetat med måluppfyllelse av delmålet bland annat med satsningar kopplat till fjärrvärme. Användandet av fjärrvärme är positivt ur flera aspekter, bland annat innebär det att avfall återanvänds som energi i stället för deponeras. Genom att använda fjärrvärme avlastas även elnätet till förmån för den elektrifiering som är nödvändig för den gröna omställningen. Under året har Söderenergi stöttat Södertörns Fjärrvärme AB i deras planer för en expansion av fjärrvärmenätet i bland annat Flemingsbergsdalen. För att förbättra det gemensamma systemet planerar Söderenergi tillsammans med Södertörns Fjärrvärme AB att förbinda det större fjärrvärmesystemet i centrala Huddinge med fjärrvärmenätet i Skogås.

Utsläppssiffran kopplat till de konsumtionsbaserade utsläppen är framtagen genom en så kallad miljöspendanalys. En miljöspendanalys är en inköpsanalys där olika miljöfaktorer har integrerats. Det gör det möjligt att undersöka den miljö- och klimatpåverkan som uppstår till följd av inköp inom offentlig sektor. Men också att undersöka vilken och hur stor miljöpåverkan olika typer av inköp har i relation till andra typer av inköp. Utsläppen beräknas baserat på hur mycket pengar som spenderats inom olika inköpskategorier, så kallad spendanalys.

Huddinge kommuns konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp från varor och produkter uppgick år 2022 till 28,8 kiloton koldioxidekvivalenter. Den största delen (39%) av dessa utsläpp kommer från entreprenader såsom mark- och anläggningsarbeten, gatu- och parkarbeten samt fastighetsförvaltning och byggentreprenader. Därefter kommer utsläpp från inköp av livsmedel och måltider (17%), omsättningsvaror (13%), facility management (9 %), utbildning, pedagogik och kultur (9%) IT och telekom (7 %) samt fordon, maskiner och transporter (6%). Administrativa och externa tjänster står för en försumbar del (0,2 %).

Indikatoren avser konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp från inköpta varor och produkter inom kommunens verksamheter. Inköp som inte klassas som en vara eller produkt är inte inräknade i denna siffra. Det är första året som kommunen kartlägger dessa utsläpp och under 2023 kommer inköpens klimatpåverkan att analyseras närmare. Detta för att se vilka inköp som genererar höga utsläpp och kunna hitta åtgärder som kan minska dem. Efter att en analys av utfallet är gjort kommer förslag till målvärde att kunna tas fram.

Slutsats:

Trenden är positiv för majoriteten av indikatorerna dock finns det stora utmaningar i att nå det övergripande målet för temaområdet. Omställningen går för långsamt och målet att få ned utsläppen från vägtransporter med 30% bedöms inte uppnås under programperioden. Kommunens rådighet över invånarna transporter är begränsad men vi har rådighet i hur vi utformar infrastrukturen. För att ha en möjlighet till att nå målvärdet bör kommunen i all samhällsplanering och utbyggnad av infrastruktur främja och skapa förutsättningar för skifte från bil till hållbara resor.

Konsumtionsbaserade utsläppen från kommunens inköp skall minska under perioden vilket kommer kräva analys av första årets resultat. Troligen kommer förändrade val och inköpsbeteenden krävas för att uppnå minskningen.

Energianvändningen i Huddinge Samhällsfastigheter ABs fastighetsbestånd är också en utmaning. Bedömningen utifrån nuläge samt tidigare års data visar att energieffektiviseringsarbete inte går i önskat takt. Stora ekonomiska investeringar kommer att behövas för att nå målvärdet.

Hållbart byggande

Övergripande mål för temaområdet: *Bebyggelse i Huddinge kommun ska ske på ett hållbart sätt med fokus på minskad klimatpåverkan från återbruk.*

Bedömning av temaområdet Hållbart byggande

Bygg- och fastighetssektorn står för en betydande del av samhällets klimatpåverkan. Sett ur ett livscykelperspektiv står svenska byggnader för en dryg femtedel av Sverige totala utsläpp av växthusgaser. Tillverkning av anläggnings- och byggnadsmaterial samt arbetsmaskiner från byggprocessens alla skeden och tunga transporter, står för majoriteten av dessa utsläpp.

Temaområdet är nytt för programperioden och därmed är även vissa utav indikatorerna nya. För tre indikatorer är nuläget positivt och respektive målvärde bedöms uppnås. Två indikatorer saknar både nuläge samt målvärde varför bedömning saknas för dessa. Då det saknas nuläge och målvärde för två av fem indikatorer blir det svårt att göra någon bedömning för delmålen och därmed även för temaområdet som helhet.

Kommunens fastighetsbolag ska, i samarbete med kommunen, i verksamheten eftersträva och söka metoder och tillämpningar som bidrar till långsiktig ekologisk hållbarhet och minskad klimatpåverkan. Inriktningen är sunda, miljöanpassade och energieffektiva lokaler där hänsyn tas till livscykelperspektivet.

I de nybyggnations- och renoveringsprojekt som pågår är hållbarhet en viktig grundsten för att utveckla lokalbeståndet. Huddinge Samhällsfastigheter AB ska vid nybyggnation verka för att högt klassade miljömässiga alternativ väljs. För att kunna ta bra beslut som grundar sig på ett livscykelperspektiv och vilken miljöbelastning olika investeringar har genomförs analyser och klimatberäkningar i tidiga skeden enligt bolagets projekteringsanvisningar som vägs ihop med livscykelkostnader (LCC). Huddinge Samhällsfastigheter AB arbetar med checklistor och anvisningar för klimatberäkningar i de projekteringsanvisningar som ligger till grund för byggprojekt. Det är viktigt att klimatberäkningar och aktiva val för att minska klimat- och miljöpåverkan görs i tidigt skede då det ger störst möjlighet att påverka och därmed minska en byggnads klimatpåverkan. Under året har det genomförts en klimatberäkning i tidigt skede och i ett färdigställt projekt.

År 2022 började den nya lagen om klimatdeklaration gälla för nybyggnationer. Huddinge Samhällsfastigheter AB har inte rapporterat någon klimatdeklaration ännu eftersom inget byggprojekt avslutats med bygglov från januari 2022 eller senare. Det kan dröja tills att Huddinge Samhällsfastigheter ABs första klimatdeklaration lämnas in eftersom det de närmsta åren finns få planerade nyproduktionsprojekt.

Huge Bostäder AB har inte uppfört någon ny byggnad under 2021 varför det saknas ett nuläge. Huddinge Samhällsfastigheter AB har räknat ut ett medelvärde för sin nyproduktion för 2021 och tom juni 2022, men det finns vissa osäkerhetsfaktorer (olika indata och kalkylmetoder) i det underlaget. Det är med bakgrund av ovanstående svårt att sätta ett målvärde för 2025 för respektive bolag samt att lämna prognos på huruvida man når målvärdet. Huddinge Samhällsfastigheter AB kommer bara att ha ett projekt som kommer att vara färdigställt under 2025 och det är Utsäljeskolan som är under produktion och där möjligheterna till att minska klimatpåverkan nu är svårt att genomföra.

Under 2022 har Huge Bostäder AB varit med i arbetet med att ta fram en vägledning för bostadsbolags scope 3-utsläpp (dvs indirekta utsläpp för till exempel produktionen av inköpt material och avfallshantering). Bolaget var dessutom en av tre beräkningspiloter och bolaget har räknat fram deras totala klimatpåverkan. Arbetet har ökat bolagets kunskap om deras utsläpp.

Vad gäller fossilfria arbetsmaskiner, har Huddinge kommun under 2022 annonserat sju stycken entreprenader som klassas som ny- och ombyggnadsprojekt samt drift och underhållsentreprenader. Av dessa sju har tre stycken haft krav på att en viss andel av arbetsmaskinerna ska köras på förnybart drivmedel. I de resterade entreprenaderna har fossilfria arbetsmaskiner diskuterats i förarbetet men det har bedömts inte vara möjligt att ställa krav eller utvärdera på fossilfria arbetsmaskiner på grund av marknadstillgången. Inga entreprenader har haft en utvärderingsmodell som har premierat fossilfria arbetsmaskiner.

Under året har nyproduktionen av Utsäljeskolan preliminärt certifierats enligt Miljöbyggnad Silver enligt Sweden Green Building Councils (SGBC) kriterier. Glömstahallen som färdigställdes 2019 har klarat verifiering enligt Miljöbyggnad Silver vilket innebär att SGBC säkerställt att byggnaden överensstämmer med det som redovisats vid den preliminära certifieringen. Huddinge Samhällsfastigheter ABs bestånd består av tio preliminärt certifierade och sju certifierade byggnader. Stensängskolan vann utmärkelsen Årets Miljöbyggnad 2022 i SGBC Award.

Ingen nybyggnation färdigställdes under 2022 för Huge Bostäder AB räkning.

Både Huge Bostäder AB och Huddinge Samhällsfastigheter AB ställer krav på dokumentation i miljödatabasen Sunda Hus Miljödata i samtliga investeringsprojekt. Grundkrav är att bedömning A och B ska väljas och endast i undantagsfall väljs varor med sämre bedömning.

Målet är att 80 % av dokumenterade varor ska vara bedömda A eller B. Resultatet för 2022 blev 85 %. För att säkerställa att andelen godkända varor i byggnaderna kontinuerligt ökar genomförs utbildningsinsatser för leverantörer, både vid tecknande av nya ramavtal och löpande i samtliga investeringsprojekt.

Återbruk inom kommunkoncernen, är ett kommunövergripande projekt för att systematiskt arbeta med återbruk tillsammans med kommunala förvaltningar och kommunägda bolag så som Hüge Bostäder AB och SRV Återvinning AB vilket projektleds av Huddinge Samhällsfastigheter AB. Under året har detta projekt formaliserats och ett av målen är att finna en gemensam lagerlokal för återbruk för att få till ett effektivt återbruksarbete. Huddinge Samhällsfastigheter AB har anställt en hållbarhetssamordnare som ska leda projektet samt arbeta med återbruk och minskad klimatpåverkan i bolaget. Huddinge Samhällsfastigheter AB och Hüge Bostäder AB kommer under 2023 börja att digitalisera dokumentation och beräkningar av återbruk varpå ett nuläge och målvärde kommer kunna tas fram

Cirkulärt byggande och återbruk är en del av lösningen på byggsektorns stora utmaningar när det gäller resursförbrukning och klimatpåverkan. Att öka återbruket inom bygg- och fastighetsbranschen är ett sätt att ta ansvar och begränsa klimatpåverkan. För fastighetsbolagen är detta ett vägval för att nyttja de resurser som redan finns i bolaget. Vägvalet innebär att arbeta för att klimatpåverkan blir så låg som möjligt i byggproduktion och förvaltning.

Det interna arbetet med återbruk på Huddinge Samhällsfastigheter AB har utvecklats under året och återbruksinventeringar har genomförts inför rivning i större projekt. Bolaget är samverkanspartner i Centrum för cirkulärt byggande (CCBuild). Viss dokumentation till produktportalen sker redan i dag i CCBuilds inventeringsapp. För närvarande är det ett fåtal medarbetare som använder plattformen men under 2023 kommer det att ske utbildningsinsatser för att öka möjligheten för medarbetare till att använda samtliga digitala verktyg som CCBuild erbjuder.

Fokus under året för Huddinge Samhällsfastigheter AB har varit att få igång återbruksarbetet för VVS-installationer. Det beror till stor del på att kunskap och engagemang finns inom bolaget. Förutom minskade utsläpp har återbruket även medfört snabbare byte av komponenter som annars har långa leveranstider, kostnader har hållits nere då materialkostnader ökat mycket det senaste året. Därtill har engagemang och kunskap ökat hos medarbetarna. Detta ger inspiration till att utöka det interna återbruket till flera kategorier av varor och material.

För kommande större byggprojekt har återbrukspotentialen utretts med fokus på de material och produkter som finns i stora mängder och som därmed ger stor klimatbesparing. Projektet har arbetat med att få fram möjliga målnivåer kring återbruk. Detta innefattar mål såsom maximal återbruksgrad utifrån bland annat produktens eller materialets skick, demonterbarhet, livslängd och potential att rekonditioneras.

Slutsats:

Kommunens fastighetsbolag har börjat resan mot hållbart byggande och en del spännande projekt och arbete som utförs kopplat till att minska sin klimatpåverkan från entreprenader och byggprojekt. För att komma vidare i arbetet är det av stor vikt att under 2023 ta fram nuläge samt målvärde för de indikatorer som saknas. Här behövs från kommunen sida även tydliga ställningstagande gentemot privata aktörer som vill etablera sig i kommunen. Eventuellt behöver kommunen ta fram riktlinjer för Hållbart byggande som är i linje med

målen i kommunens miljöprogram som privata aktörer ska kunna utgå ifrån vid entreprenader och byggprojekt som sker inom Huddinge.

Cirkulärt byggande och återbruk är en del av lösningen på byggsektorn stora utmaningar vad resursförbrukning och klimatpåverkan samtidigt som det bidrar till måluppfyllelse av flera delmål i kommunens miljöprogram. Arbetet med återbruk i kommunkoncernen behöver intensifieras och prioriteras högt de närmaste åren om kommunen ska nå uppsatta mål.

Vatten

Övergripande mål för temaområdet: *Vattenkvaliteten i Huddinges sjöar och vattendrag ska förbättras och uppnå god ekologisk och kemisk status i enlighet med Vattendirektivet. Inget vatten får försämrats. Grundvattnet i kommunen ska vara av god kvalitet.*

Bedömning av temaområdet vatten

Inom temaområdet bedöms två av tre delmål kunna nås. Utav sex indikatorer har fem en positiv trend och en är oförändrad.

Övergödning är det största problemet i Huddinges sjöar och vattendrag och orsakas framför allt av höga fosforhalter. Delmålen och indikatorerna som följts upp och arbetats med under året har därför varit riktade mot att reducera näringstillförseln till sjöar och vattendrag. Enskilda avlopp är en stor källa till näringsläckage, därav har uppföljningstakten i tillsynsarbetet ökat. Resultatet av detta är att andelen enskilda avlopp som är godkända ökat med 10 % och ligger nu på 75%. Det är positivt att uppföljningstakten av äldre tillsynsärenden har ökat och att fler enskilda avlopp är godkända. Det innebär att näringsämnen som släpps ut till mark och vatten minskar samt minskar riskerna för att grundvattnet förorenas. Utsikterna är goda att hinna med att inventera alla enskilda avlopp till 2025. Uppföljningsarbetet kan dock sträcka sig förbi 2025, beroende på typ av åtgärder som kan behövas på fastigheterna, varpå utsikterna att nå målvärdet inte anses vara goda.

Kommunen har lokala åtgärdsplaner/-program (LÅP) för fem prioriterade sjöar. Dessa är Trehörningen och Orlången som i sin helhet ligger inom Huddinge kommun samt Drevviken, Långsjön och Magelungen-Forsån som geografiskt delas med andra kommuner. Åtgärderna i dessa planer/program syftar till att minska mängden fosfor och andelen åtgärder som har genomförts eller är pågående ökar successivt för varje år. Varje genomförd åtgärd förväntas bidra till en reduktion av fosforhalter och därmed öka vattenkvaliteten i dessa sjöar.

Fyra av fem utpekade sjöar har en positiv trend där fosforhalterna under en treårs period minskat. Magelungen-Forsån når nu gränsvärdet för miljökvalitetsnormerna och Orlången är nära gränsvärdet. Drevviken genomgick aluminiumfällning för att binda fosfor under hösten 2022 efter att proverna tagits, och fällningsarbete kommer fortgå enligt plan under 2023. Förbättrade värden i Drevviken kan därför förväntas även de kommande åren. Trehörningen har en positiv trend efter aluminiumfällning 2020 men det är långt till gränsvärdet vilket indikerar att nytillförsel av näringsämnen fortgår. Med tanke på Trehörningens dåliga ekologiska status, att en aluminiumfällning är genomförd samt att sjön ligger högst upp i sjösystemet och således påverkar alla sjöar nedströms bör det vara mycket högt prioriterat att få kvarvarande åtgärder genomförda. Långsjön har tyvärr en negativ trend där fosforhalterna över en treårsperiod ser ut att ha ökat. Arbetet utifrån det nyligen framtagna åtgärdsprogrammet för Långsjön har påbörjats och när åtgärder i programmet genomförs förväntas fosforhalterna att minska.

De lokala åtgärdsprogrammen för Drevviken, Långsjön samt Magelungen-Forsån beslutades åren 2020–2021. Arbetet med åtgärderna i dessa sjöar har därför inte kommit lika långt som i Ornlången och Trehörningen, vilka kommunen har jobbat med sedan 2015.

Åtgärder som pågår och som är viktiga att kontinuerligt fortsätta med är tillsyn på verksamheter i området som riskerar att belasta sjön såsom industrier och jordbruk samt att identifiera felkopplingar av spillvatten, då det kan leda till stor påverkan på sjön om det inte upptäcks och åtgärdas i tid.

Utmaningarna för Ornlången och Trehörningen är framför allt att få till en god rening för befintlig och tillkommande fosforbelastning i samband med den stora exploatering som ska ske i Storängen och Flemingsbergsdalen samt att hitta platser och tekniska lösningar för de platsspecifika åtgärder som kvarstår för att åtgärda befintlig belastning.

Att genomföra dessa åtgärder innebär i många fall långa processer och det kommer att krävas en hög genomförandetakt för att åtgärderna ska vara genomförda år 2025. Majoriteten av de åtgärder som ej är genomförda ännu bedöms kunna vara klara till 2025, men vissa åtgärder kommer bli svåra att ha klara till 2025. Detta rör främst åtgärder inom Trehörningen. En sådan åtgärd är reningsanläggningen på invallningen som visat sig vara mer geotekniskt utmanande än vad som först antogs, vilket både försenat och fördyrat projektet. Det finns även beroende gentemot exploateringsprojekt i området som påverkar rådigheten av tidplanen. En annan åtgärd är inrättande av naturreservat som kan vara en flerårig process.

Målvärdena för LÅP – Ornlången och Trehörningen bedöms svårt att nå då en del av de åtgärder som kvarstår är tekniskt komplicerade eller i en tidig planeringsfas vilket kan försena genomförandet av dessa.

De lokala åtgärdsplanerna/-programmen syftar till att reducera mängden fosfor som redan existerar och även om alla åtgärder genomförs är det ingen garanti för att sjöarna når upp till miljökvalitetsnormerna. Parallellt med detta arbete behöver kommunen arbeta med att minska tillkommande fosforbelastning från dagvatten i samband med de stora exploateringar som sker i kommunen. Dagvattentillförseln är den största källan till fosfortillförsel till våra tätortsnära sjöar.

Idag tas det fram dagvattenutredningar i alla detaljplaner. Dagvattenåtgärder som kommunen jobbar med inom detaljplanering är bland annat dagvattendammar, skelettjord med trädplantering i gatumiljö och växtbäddar. Under 2022 har kommunen tagit fram en kravnivå för dagvattenhantering inom Flemingsbergsdalens programområde, som rymmer flera detaljplaner. Syftet med en kravnivå på hela programområdet är dels att arbetet med dagvattenhantering bedrivs rättvist inom hela området, men framför allt syftar det att bidra till att en högre reningseffekt uppnås inom programområdet. Det i sin tur ska bidra till att statusen i recipienten, i detta fall Ornlången, förbättras. Det här sättet att arbeta på är nytt för kommunen och innebär att blicken lyfts och att arbetet med dagvattenhantering genomförs utifrån ett vidgat perspektiv. Kommunen behöver även i samverkan med Stockholm Vatten AB prioritera att identifiera samt åtgärda felkopplingar av spillvatten, då det leder till en stor negativ påverkan på sjöarna om det inte upptäcks och åtgärdas i tid.

Kommunen arbetar aktivt med återskapande av våtmarker och har från 2011 återskapat 30,28 ha våtmark. Våtmarker bidrar till flera positiva effekter och tillhandahåller flertalet ekosystemtjänster så som rening av vatten, fördröjning av vatten, kolsänka samt bidrar till den biologiska mångfalden.

Slutsats:

Temaområdet som helhet har en positiv trend och två av tre delmål bedöms kunna uppnås under programperioden. Det tredje delmålet bedöms delvis uppnås. Måluppfyllelsen av delmålen innebär att det övergripande målet bedöms att delvis uppnås. Vattenkvaliteten i kommunens sjöar och vattendrag förväntas att förbättras dock inte i den utsträckning att de når god ekologisk status i enlighet med Vattendirektivet. Arbetet för att uppnå god ekologisk vattenstatus behöver intensifieras och ytterligare prioriteras de kommande åren, både genom att genomföra nödvändiga åtgärder för att hantera effekterna av historiska utsläpp, men även för att förhindra nyttillförsel av övergödande och miljöskadliga ämnen från avlopp och dagvatten. För att få framdrift i åtgärdsarbetet krävs att ansvariga nämnder och bolag lägger in de åtgärder de ansvarar för i sina investeringsplaner. För att arbetet ska genomföras effektivt krävs tydliga uppdrag samt tillräckligt med avsatta medel och personalresurser.

Biologisk mångfald och friluftsliv

Övergripande mål för temaområdet: *Bevara, stärka och utveckla den biologiska mångfalden samt vidareutveckla den sammanhängande grönstrukturen som skapar värde för människor, naturen och samhället i stort.*

Bedömning av temaområdet Biologisk mångfald och friluftsliv

Att bevara och stärka den biologiska mångfalden är viktigt ur flera perspektiv och kommunen arbetar aktivt med att uppnå uppsatta mål för detta temaområde. Alla tre delmålen bedöms att uppnås under programperioden. Sju indikatorer bedöms ha ett gott tillstånd, en indikator ganska bra, och en indikator bedöms ha dåligt tillstånd.

Kommunen har börjat ställa om kommunägda gräsytor till skötsel som gynnar den biologiska mångfalden. Under 2022 har arbetet med att korrigera och uppdatera kommunens skötselkartor utförts. I det arbetet identifierades sammantaget 17 ha gräsytor som kan ställas om till ängsskötsel. Under året ställdes två hektar om till ängsskötsel. De ytor som ställts om till ängsskötsel är av olika karaktär och utgörs av både små och stora ytor. Variationen av ängar i stadsmiljö är stor. De finns i parker, i och längs vägar, de är plana, sluttande och kuperade, vilket är berikande men kommer med en del utmaningar i att hitta rätt skötselmetoder då ängarna beskaffenhet skiljer sig åt. Resultatet av de gräsytor som ställts om visar på att djur- och växtlivet snabbt hittar till dessa platser och frodas. Under 2023 kommer arbetet med att ställa om och utveckla ängar att fortsätta och under programperioden bedöms uppemot 15 hektar ställas om, vilket är högre än målvärdet.

Ett nytt kartsikt har tillkommit i kommunens uppdaterade kartsystem och naturvärdesklasser från området Kungens kurva är tillagt vilket innebär att nuläget för indikator 4.1.1 har ändrats från 167,87 ha till 213,83 ha, vilket är en ökning med 45,96 ha. Kommunen har innan antagandet av miljöprogrammet för 2022-2025 fattat beslut om vissa områden (Björnkulla och Loviseberg) där en fragmentering av vissa naturmiljöer kommer att påverkas, varför målvärdet till 2025 för indikator 4.1.1 om bevarande av naturvärdesklass 1 och 2 är lägre än nuläget. På grund av att naturvärdesklasserna för området Kungens kurva inte fanns med i framtagandet av programmet bör dock målvärdet justeras till 180,26 ha.

Delmålet att tillgodose invånarnas behov av gröna miljöer samt tillgängliggöra naturen bedöms kunna uppnås under programperioden. Andelen invånare som har närhet till mindre respektive större grönyta har förändrats en del jämfört med 2020, skillnaden beror på att det använts andra parametrar i framtagande av nuläget jämfört med tidigare år. Andelen invånare

som har närhet till mindre grönyta eller park har minskat från 96,6 till 87%. Samtidigt har andelen invånare som har närhet till större grönyta ökat från 88,4% till 94,1%. Tidigare år har värdet för indikator 4.2.2 närhet till mindre grönyta (0,1- 5ha) tagits fram genom att ytor större än 5 hektar också har inkluderats, i värdet för 2022 inkluderas endast ytor i intervallet mellan 0,1-5 hektar. Skillnaden för indikator 4.2.3 närhet till större grönyta (större än 5 ha) beror på att buffertavståndet ändrats från 615 meter till 800 meter.

Indikatorn som bedöms ha ett dåligt värde är kopplat till ranking i årets friluftskommun. Priset delas årligen ut för att stimulera och uppmuntra kommunernas arbete med friluftsliv. Huddinge kommun har tappat i ranking i länet från första till elfte plats. Enkätfrågorna har över tid förändrats och större tyngdpunkt läggs nu på exempelvis naturguidningar med fokus på olika målgrupper. Resultatet hade kunnat bli bättre om nämnden till exempel hade prioriterat sådana guidningar samt föreläsningar, riktade satsningar för utevistelse och fortbildning för utepedagoger. Utsikterna för att nå målvärdet till 2025 bedöms som relativt goda förutsatt att kommunen kan tillsätta resurser för att tillhandahålla efterfrågade tjänster.

Måluppfyllelse för det tredje delmålet som handlar om att förvaltning av kommunägd natur- och jordbruksmark ska bidra till att stärka den biologiska mångfalden bedöms även den att uppnås under programperioden. Andelen skyddad natur i kommunen är fortsatt på en mycket hög nivå jämfört med andra kommuner. En naturvårdsplan för 2022–2025, som systematiskt beskriver och anger prioriteringar av naturvårdsinsatser i naturreservaten, har under året fastställts av dåvarande klimat- och stadsmiljönämnden. Åtgärder som genomförts under 2022 och som har stor betydelse för delmålet är friställning av jätteträd, restaurering av ekmiljöer, ängsslåtter, bete och bekämpning av invasiva arter. Arealen naturbetesmarker har minskat under året på grund av att en arrendator har sagt upp sitt arrende. Då orsaken till minskningen är känd finns goda utsikter att bedriva ett arbete som leder till att arealen ökar framgent. Svårigheter att få tag i betesdjur kan dock försvåra utsikterna att nå målvärdet för naturbetesmarker, men med en god planering och framförhållning finns goda förutsättningar att målvärdet nås. Arbetet med att hävda ängsmarker bedrivs systematiskt på kommunen och är väl utarbetat sedan flera år tillbaka. För att nå målvärdet till 2025 behöver utrymme finnas i driftbudget att utöka slåttorn med två hektar.

Slutsats:

Kommunen har under många år satsat målmedvetet på att långsiktigt skydda natur för att bevara den biologiska mångfalden och möjligheten till naturupplevelser och friluftsliv även för kommande generationer och detta arbete fortgår. Temaområdet som helhet bedöms ha en mycket god måluppfyllelse under programperioden. Den kommunägda natur- och jordbruksmarken förvaltas på ett ambitiöst och professionellt sätt som bidrar till att stärka och utveckla den biologiska mångfalden. I och med att kommunägda gräsytor ställs om till ängsskötsel samt att områden med höga naturvärden bevaras och utvecklas bidrar kommunen till att vidareutveckla den sammanhängande grönstrukturen.

Gifter i miljön

Övergripande mål: *Användningen av farliga ämnen i samhället ska minska samt spridning av miljögifter som har negativ inverkan på miljö och människor minimeras. Luften i Huddinge ska fortsatt vara ren och inte skadlig för människor, djur och växter.*

Bedömning av temaområdet Gifter i miljön

Luftkvaliteten i Huddinge ligger stadigt under miljökvalitetsnormerna och därmed även under kommunens målvärde för luft på de platser där människor stadigvarande vistas. Halterna överstiger målvärdet på de mest trafikerade vägarna i kommunen, vilket inte är bra, positivt är dock att det inte vistas speciellt mycket människor på dessa platser. I och med målen om minskade växthusgasutsläpp från transporter samt den omställning av fordonsflottan, till fossiloberoende sådan, som är på gång finns gott hopp om att halterna även på dessa platser kommer att minska över tid. Utsikterna för att nå målvärdet är goda.

Kommunens handlingsplaner för gifter i miljön, förorenade områden samt avfallsplan utgör en viktig del i arbetet med att minska spridningen av miljögifter

Huddinge kommuns Handlingsplan Gifter i miljön 2017–2021 tillkom för att precisera och underlätta arbetet med att fasa ut och minimera spridning av miljögifter. Den innehåller åtgärder, tid då åtgärderna ska genomföras och ansvariga verksamheter eller bolag. Några av åtgärderna i kommunens handlingsplan är tidsmässigt avgränsade och några har mer karaktären av fortsatt tillämpning av pågående arbets sätt. Båda typerna är viktiga för det arbete som ska göras och planen bedöms relevant även framöver.

Under 2022 hade 79 % av åtgärderna i checklistan som ingår i handlingsplanen åtgärdats eller är av pågående karaktär och arbetas med. I resultat inkluderas även åtgärder som bedömts som ej relevanta för verksamheten. Räknat endast på relevanta åtgärder i resultatet är ca 50% av åtgärderna genomförda, vilket motiverar en förlängning och aktualisering av handlingsplanen.

De områden som är åtgärdade till högst andel är elektronik, leksaker samt kläder och textilier. Det beror troligen både på att verksamheterna själva har rådighet över åtgärderna och på att många förvaltningar har angett åtgärderna inom dessa områden som inte relevanta (alla verksamheter har till exempel inte leksaker). Området som är genomfört i lägst omfattning är kemiska produkter. Det beror troligen på att det är ett mer komplicerat område att arbeta med än områden som främst innebär att rensa saker men framför allt att alla verksamheter berörs av åtgärderna.

2022 är första året som kommunen följer upp miljöcertifierade varor och produkter från inköp baserat på kommunens inköpsverktyg. Resultatet visar att av alla varor och produkter som köpts in via kommunens inköpsverktyg var 23,34% miljöcertifierade eller miljömärkta, majoriteten av dessa inköp berör beställningsgruppen för livsmedel. Årets resultat är en minskning med ca 1 % från föregående år. Utifrån ett kostnadsperspektiv spenderades totalt 19,58% på miljöcertifierade/miljömärkta varor och produkter. Det är svårt att dra några slutsatser gällande hur utsikterna för att nå målvärdet ser ut utifrån att detta är första året, men det kan konstateras att nuläget är en bra bit under delmålet och andelen inköpta miljömärkta varor behöver mer än fördubblas till 2025. Under 2023 kommer en fördjupad analys behöva göras i syfte att identifiera beställningsgrupper med högre respektive lägre andel miljöcertifierade varor och produkter som köps in och vad detta beror på, samt en uppskattning av eventuella ekonomiska effekter för att nå måluppfyllelse.

Kommunens nya avfallsplan syftar till att komma högre upp i avfallstrappan och minska mängden restavfall till förmån för återanvändning och materialåtervinning. 2021 slängdes det ca 400 kg avfall/person i kommunen. För att komma högre upp i avfallstrappan behövs vidareutveckling av insamlingssystem som leder till högre sorteringsgrad samt riktade åtgärder som leder till beteendeförändringar. Både Hüge Bostäder AB och Huddinge Samhällsfastigheter AB arbetar aktivt med att se till att deras hyresgäster har möjlighet att sortera ut sitt matavfall. Ca 70% av Huges hyresgäster har möjligheten att sortera ut sitt matavfall. För Huddinge Samhällsfastigheters del pågår en inventering för att säkerställa att alla verksamheter kan och ska sortera ut sitt matavfall. Målet för bägge bolagen är att 100 % av deras hyresgäster ska ha möjlighet till fullskalig sortering. Från den 1 januari 2024 ska alla kommuner kunna erbjuda separat insamling av matavfall till samtliga hushåll. Genom att sortera ut matavfallet från restavfallet bidrar man till att minska mängden restavfall samtidigt som matavfallet återanvänds i form av biogas och/eller som gödsel.

Bolagen arbetar även aktivt för att öka källsorteringen av förpackningar genom informationsträffar, ombyggnation av miljörum och tydligare sorteringskyltar. Nya lagkrav på fastighetsnära sortering och insamling för hushåll kommer träda i kraft den 1 januari 2027, vilket kommer skynda på utvecklingen. Ansvar för återvinna förpackningar kvarstår på producenterna, men redan 1 januari 2024 kommer ansvaret för insamlingen gå över till kommunerna, i Huddinges fall genom SRV Återvinning AB. Kommunerna kommer då få ersättning av producenterna för kostnader för insamling av förpackningarna.

Det finns i Huddinge fyra återbruksverksamheter (Datakvarnen, Elektronikdemonteringen, Bussgruppen, Barnkällaren) som drivs i kommunal regi där syftet är en meningsfull daglig verksamhet och att varor och produkter i första hand ska få en längre livslängd och i andra hand demonteras och sorteras för återvinning. På kommunens interna webbplats finns även en grupp, "Annonstorget". I den gruppen lägger verksamheter upp sådant de vill sälja, skänka, köpa eller önskar. Produkter som läggs upp på den sidan är mestadels förknippat med kontorsmaterial, men även porslin, kassaskåp, projektorer och annat som en verksamhet inte längre använder, men som någon annan kan vara i behov av läggs upp där. Dessa verksamheter och aktiviteter bidrar till att avfallet från kommunens verksamheter minskar.

Bygglovs- och tillsynsnämnden behöver utföra inventering och riskklassning på minst sju områden inom branschklass 2 per år och kommer under 2023 att inleda med inventering och riskklassning på i första hand nedlagda deponier på kommunens mark. Den egeninitierade tillsynen av förorenade områden utgår ifrån MIFO-metodiken (Metodik för inventering av förorenade områden) där fas 1 utgörs av inventering och riskklassning. I MIFO fas 2 ingår bland annat markundersökningar, men detta förutsätter att MIFO fas 1 först har genomförts. Arbetet utförs i projektform och det har avsatts resurser för att uppfylla delmålet till 2025.

Slutsats:

För att nå uppsatta mål inom programperioden behöver Handlingsplan Gifter i miljön förlängas och aktualiseras på nytt och alla relevanta åtgärder arbetas igenom under de kommande åren. För att minska mängden uppkommen, rest-, grov och farligt avfall behöver sorteringsgraden öka, en utveckling som kommer stödjas i de nya kraven på fastighetsnära sortering och insamling för hushåll som kommer träda i kraft den 1 januari 2027. En ekonomisk översyn behöver göras för respektive förvaltning, detta för att se över i vilken utsträckning förvaltningarna kan öka andelen inköp av miljöcertifierade/miljömärkta varor och produkter. Kommunens pågående inventering av potentiellt förorenade områden kommer

med stor sannolikhet leda till fynd av föroreningar som behöver åtgärdas. Kommunen behöver när förorenade markområden konstaterats avsätta ekonomiska medel för hantering av dessa.

Informera och engagera

Övergripande mål för temaområdet: Huddinge kommuns anställda, invånare och verksamma ska ha god kännedom om miljöproblem och hur deras val till vardags bidrar till hållbar utveckling.

Bedömning av temaområdet Informera och Engagera

Temaområdet har två delmål kopplat till sig varav både bedöms kunna uppnås, om än med en del utmaningar längs vägen. Kommunen jobbar aktivt med att nå ut med information till invånare och företag som ska leda till ökad miljömedvetenhet och engagemang i miljöfrågor genom sitt miljötillsynsarbete, det pedagogiska uppdraget och genom energi- och klimatrådgivningen. Flera av målen som syftar till att nå ut till kommuninvånarna ingår som ordinarie arbetsuppgifter hos dessa verksamheter.

Delmålet som handlar om att höja medvetenheten och kunskap om både miljöproblem samt det interna miljöarbetet hos anställda och förtroendevalda bedöms kunna uppnås under programperioden. Kommunen har under året tagit fram och lanserat en grundläggande miljöutbildning i syfte att höja medvetenheten och kunskapen om både miljöproblem och det interna miljöarbetet hos anställda och förtroendevalda inom såväl kommunen som fastighetsbolagen. Lanseringen skedde under andra halvan av 2022. Fram till sista december hade endast 184 anställda hunnit gå utbildningen. Då kommunen har närmare 7 000 anställda kommer det att vara en utmaning att nå samtliga. Därför krävs omfattande kommunikationsinsatser.

Även det andra delmålet för detta temaområde, som handlar om att informera och engagera invånare och verksamma i syfte att de ska minska sin miljö- och klimatpåverkan, bedöms kunna uppnås under programperioden. Det har under året arbetats aktivt med att nå ut med information till invånare och företag i syfte att öka miljömedvetenheten och engagemang i miljöfrågor och arbetet fortgår kommande år.

Året som gått har inneburit en mångdubbling av efterfrågan på rådgivning och kunskap i energifrågor. Intresseökningen var förstas till stor del driven av oro för hösten och vinterns höga energipriser, men oavsett anledning har det haft positiva effekter på energianvändningen. Elområde 3 som Huddinge tillhör minskade sin energianvändning med 8% under december 2022 jämfört med motsvarande period 2017-2021. Detta är mycket positivt eftersom det visar att vi kan ställa om. Under året har kommunens Energi- och klimatrådgivare också medverkat både på Segeltorpsdagen och Huddingedagen, finansierat 15 skolklasser för deltagande av utställningen ”Hållbar vision: Stad på Tekniska museet”, hållit i studiecirkel för villaägare och flertalet mycket välbesökta webinarier samt testat en ny metod för rådgivning inkluderande hembesök hos småhusägare. Kommunikationssektionen vid kommunstyrelsens förvaltning har via sina kanaler nått ut med information om kommunens miljöprogram samt med tips och råd för miljösmarta val i vardagen.

Under året har även ett föreningsbidrag samt ett miljöpris delats ut, vilka båda syftar till att uppmuntra engagemang och intresse för natur, klimat- och miljöfrågor. Kommunens fastighetsbolag har via tidningen "Värden" nått ut med information om återbruk samt hur det går att spara el till sina hyresgäster.

Senaste siffror kopplat till koldioxidutsläpp (konsumtionsbaserade utsläpp) per invånare är från 2020 och de visar att utsläppen låg på 7,65 ton/inv, vilket är en minskning med 13% jämfört med året innan. De senaste tio åren har utsläppen minskat med ca 31,5%. Målvärdet till 2025 är 7 ton/inv och baserat på tidigare års utsläppsminskningar är utsikterna för att nå målvärdet goda.

Vad gäller utsläpp för sådant som förbrukas eller produceras i kommunen som en geografisk plats (produktionsperspektivet) kan även här ses en minskning. Mellan 2019 och 2020, som är det senaste värdet som finns tillgängligt, minskade utsläppen med 12% från 1,38 ton/inv till 1,23 ton/inv. De senaste tio åren har utsläppen i kommunen minskat med 52%. Det återstår att se om minskningen 2020 var en pandemieffekt, eller om det är en bestående minskningstrend. Antal miljöcertifierade företag har pendlat upp och ned de senaste åren. Anledningen till pendlingen kan vara flera, t ex kan det handla om att data hämtas från extern källa och att det har använts olika källor vid olika år för att rapportera denna indikator. Det som däremot går att se utifrån framtaget underlag är att trenden är nedåtgående och att antalet miljöcertifierade företag har minskat från 2018 till 2022. Vad det beror på bör undersökas närmare under 2023.

Slutsats:

Kommunen jobbar aktivt med att nå ut med information till invånare och företag som ska leda till ökad miljömedvetenhet och engagemang i miljöfrågor genom sitt miljötillsynsarbete, det pedagogiska uppdraget och genom energi- och klimatrådgivningen. Året som gått har inneburit en mångdubbling av efterfrågan på rådgivning och kunskap i energifrågor. Intresseökningen var förstas till stor del driven av oro för hösten och vinterns höga energipriser, men oavsett anledning har det haft positiva effekter på energianvändningen. Elområde 3 som Huddinge tillhör minskade sin energianvändning med 8% under december 2022 jämfört med motsvarande period 2017-2021. Detta är mycket positivt eftersom det visar att det går att ställa om snabbt, vilket även bevisades under pandemin.

En utmaning som finns inom detta temaområde är målet att antalet miljöcertifierade företag ska öka. Det bedrivs idag inget systematiskt arbete kopplat till detta och underlag som hämtas är från externa källor vilket innebär en osäkerhet i data. Kommunen behöver hitta arbetssätt och metoder för att nå ut till företag för att främja miljöcertifierade företag i Huddinge.

Det är svårt att dra några definitiva slutsatser huruvida informationskampanjerna gett önskat resultat eller hur många som nåtts eller tagit till sig informationen. Däremot är det ett viktigt arbete och ett verktyg för att främja beteendeförändringar som syftar till att spegla den omställning som behöver göras i samhället. En normförskjutning mot klimatsmarta lösningar och hållbara val på såväl individ- som på samhällsnivå är en förutsättning för att nå målet om ett klimatneutralt samhälle. Ju mer information som kommunen når ut med och som handlar om klimatsmarta val desto mer normaliseras ett beteende som är hållbart.

Teckenförklaring

Bedömningen av måluppfyllelsen görs utifrån de målvärde som indikatorerna har och hur nuläge samt trenderna för indikatorer som är kopplade till respektive mål ser ut. De svårbedömda målen har i år av olika anledningar inte gått att få fram siffror till en eller flera indikatorer tillhörande målet. Detta har då gjort det svårt att bedöma måluppfyllelsen för dessa mål.

- Målet är uppnått/Delmålet kan uppnås.
- Målet har delvis uppnåtts/Trenden är positiv, men delmålet blir svårt att nå.
- Målet har inte uppnåtts/Det blir svårt att nå delmålet.
- Svårbedömd måluppfyllelse.

Miljöbokslutets material är hämtat ut Miljöbarometern, www.miljobarometern.huddinge.se.

Klimat och energi

Övergripande mål: *Under programperioden ska de geografiska växthusgasutsläppen minska med 25% jämfört med 2019.*

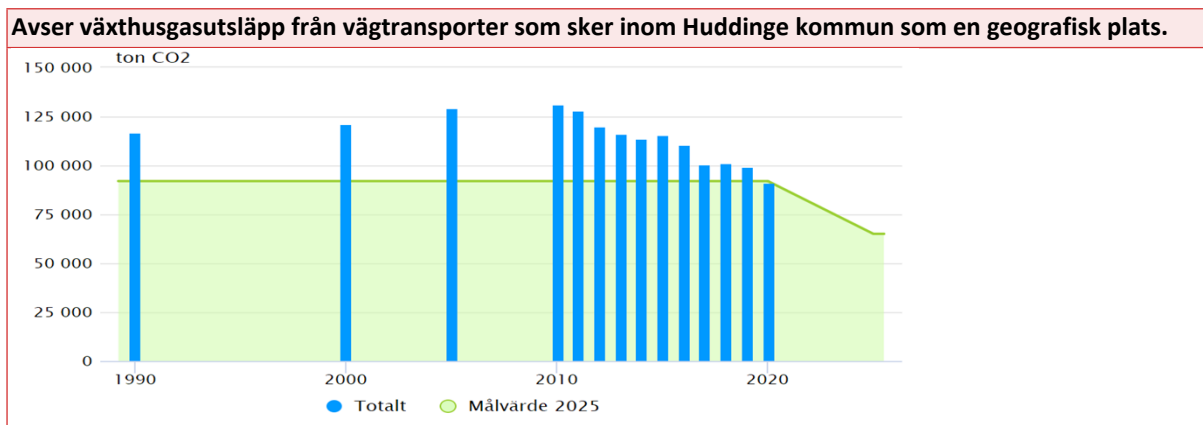

Minska växthusgasutsläppen från transporter

Delmål: 1.1: *Kommunen och dess helägda fastighetsbolag ska minska växthusgasutsläppen från transporter.*

Beskrivning: Utsläppen från transporter står för majoriteten av de geografiska utsläppen i Huddinge kommun och resor med den egna bilen dominerar. Indikatorer som valts till detta delmål följer därmed upp utsläppen från vägtransporter som görs inom kommunens geografiska yta, samt utsläppen från resor som kommunen ansvarar för.

Indikator MP25.1.1.1

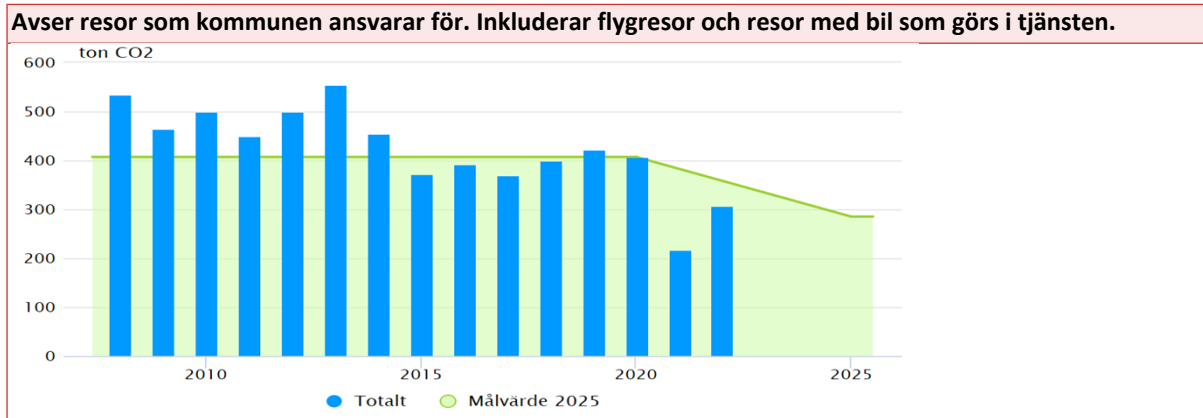

Utsläppen från transporter står för majoriteten av de geografiska utsläppen i Huddinge kommun och resor med den egna bilen dominerar.

Kommentar

Statistiken avseende koldioxidutsläpp från vägtransporter eftersläpar, varpå den senast tillgängliga statistiken är från 2020. Jämfört med 2019 (99 849 ton) noteras här en tydlig minskning (ca 8,5%) av utsläppen. 2020 års utsläppsnivåer påverkades däremot mycket av pandemin och de förändrade resmönster som dess restriktioner medförde, t ex att många arbetade hemifrån istället för att arbetspendla.

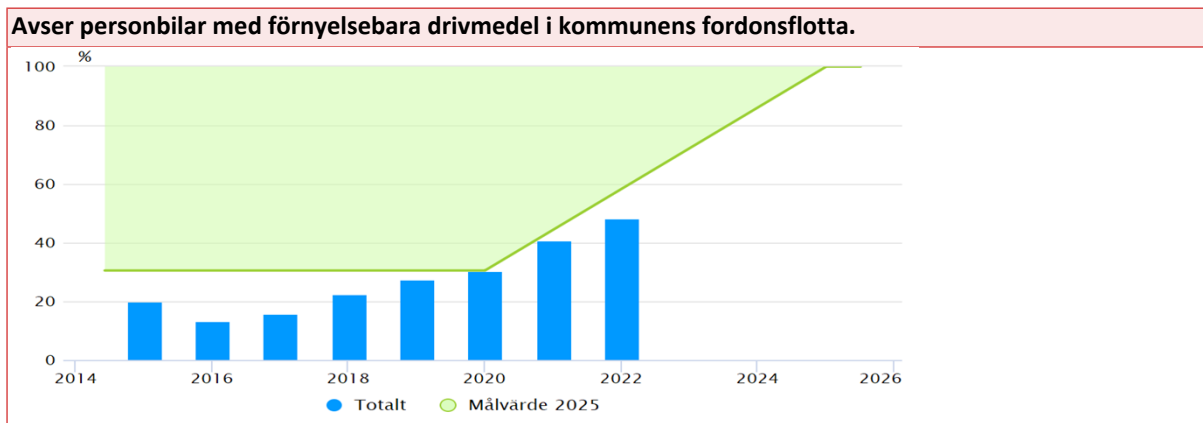
Datakälla: Nationella emissionsdatabasen (smhi.se)

Genom att minska på utsläppen från de resor kommunen ansvarar för visar kommunen vägen framåt och visar att det går att få ned utsläppen från resor.

Kommentar

Jämfört med föregående år syns en markant ökning av utsläpp från flygresor under 2022. 2021 låg utsläppen för kommunens flygresor på 4,7 ton, 2022 var utsläppen från kommunens flygresor 114, 8 ton vilket är en ökning med 110 ton. Det kan förklaras av att många flygresor ställdes in under 2020 och 2021. Underlag för milersättning saknas i framtagande av nuläget för 2022 varför resultatet kan komma att justeras när underlaget för milersättning är framtaget.

Att byta ut fordonsflottan till en fossiloberoende fordonsflotta innebär att utsläppen från kommunens resor minskar drastiskt och bidrar därmed till delmålet som handlar om att minska utsläppen från vägtransporter.

Kommentar

Kommunens egen personbilsflotta blir i allt högre grad fossiloberoende och är nu uppe i 48,3 % vilket är en ökning med ca 8 % från 2021. Prognosen är att fordonsflottan kan vara fossiloberoende år 2025.

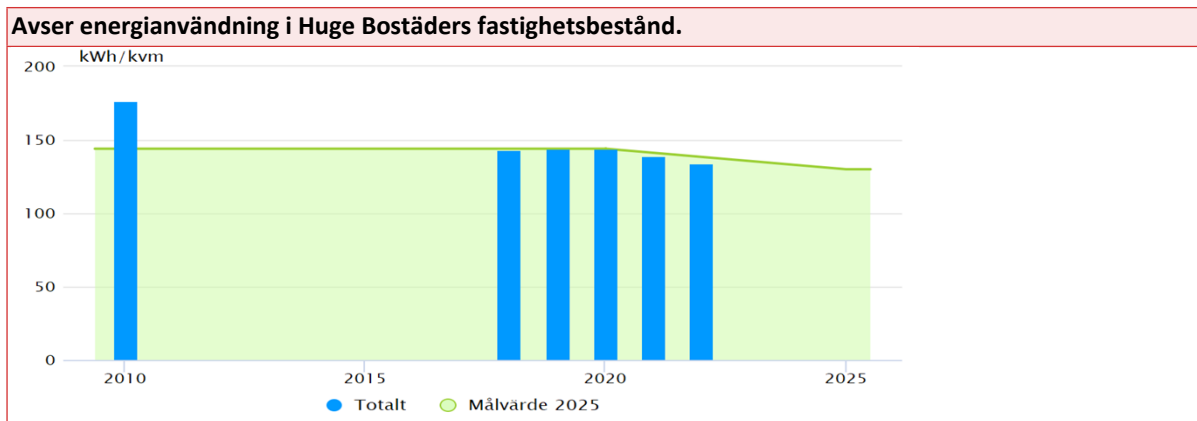
Energieffektivisering och produktion av förnybar energi

Delmål: 1.2: Kommunen och dess helägda fastighetsbolags energieffektivisering och produktion av förnybar energi bidrar till minskade växthusgasutsläpp.

Beskrivning: Kommunens fastighetsbolag arbetar kontinuerligt med att minska användningen av energi i fastighetsbestånden vilket även framöver, tillsammans med satsningar på produktion av solenergi, kommer att

vara prioriterat. Indikatorer som valts till detta delmål följer därmed upp energianvändningen i fastighetsbestånden samt samlad effekt av solceller.

Indikator MP25.1.2.1

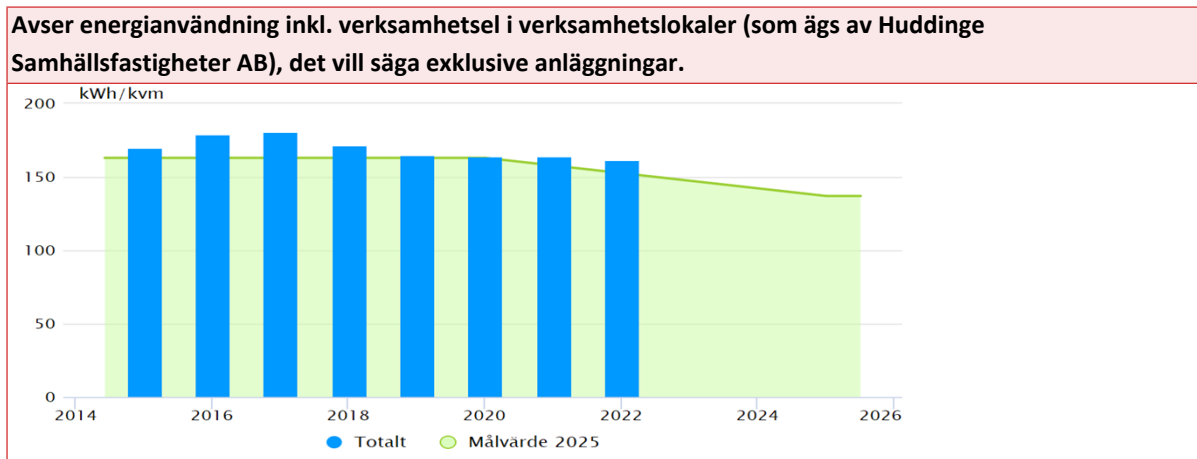

Energieffektivisering innebär att mindre mängd energi används för att uppnå samma eller bättre resultat. Energieffektivisering är viktigt då det är starkt sammanlänkat med klimatpåverkan, ju mindre energi som används desto mindre påverkas klimatet.

Kommentar

Besparingen jämfört med 2021 blev 3,8%. Huga Bostäder AB fortsätter att arbeta med det dagliga energieffektiviseringsarbetet som bl.a. inkluderar analys av energistatistik. Det omfattande fastighetsautomationsprojektet som påbörjades 2018 är sin slutfas. Huga utvecklar arbetssätt och metoder för att styra sina fastigheter smartare och effektivare (smart heating/effektstyrning).

Indikator MP25.1.2.2

Energieffektivisering innebär att mindre mängd energi används för att uppnå samma eller bättre resultat. Energieffektivisering är viktigt då det är starkt sammanlänkat med klimatpåverkan, ju mindre energi som används desto mindre påverkas klimatet.

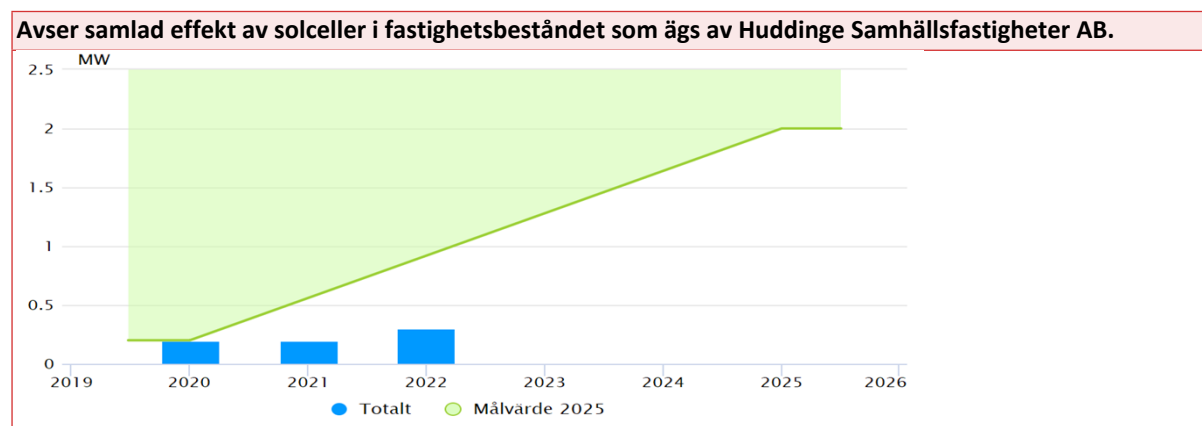
Kommentar

Huddinge Samhällsfastigheter ABs resultat för verksamhetslokaler är 162 kWh/m² för 2022. Bolaget arbetar kontinuerligt för att effektivisera och minska bolagets användning av el, värme och kyla, både i den dagliga driftoptimeringen och i underhållsarbetet samt söker nya möjligheter att använda fossilfria energikällor. Under år 2022 är de större energieffektiviseringsåtgärderna som har genomförts följande:

- Ny styrutrustning har installerats som möjliggör energieffektiv drift på 14 fastigheter.

- Ventilationsprojekt med effektivare värmeåtervinning och eleffektiva fläktar har genomförts på åtta fastigheter.
- Värmesystem har injusterats på tre fastigheter.
- Utbyte av belysning till energieffektiv Led har genomförts på sju fastigheter. Bolaget kommer fortsätta att arbeta aktivt med avvikande energianvändning, genomföra analys av uppmätt användning och sätta in rätt åtgärder.

Indikator MP25.1.2.3

Produktion av solenergi innebär att kommunen investerar i förnybar energi och bidrar på så vis till att mer fossilfrienergi ansluts till elnätet, samtidigt som kommunens fastigheter i större grad blir mer självförsörjande på el.

Kommentar

Nuläget för den totala installerade effekten inom Huddinge Samhällsfastigheter ABs fastighetsbestånd är 2022 0.3 Megawatt (304 kW), vilket är en ökning med 32 kW från föregående år. En installation av en solcellsanläggning har genomförts under 2022 i samband med nyproduktion av Balingsnäs förskola.

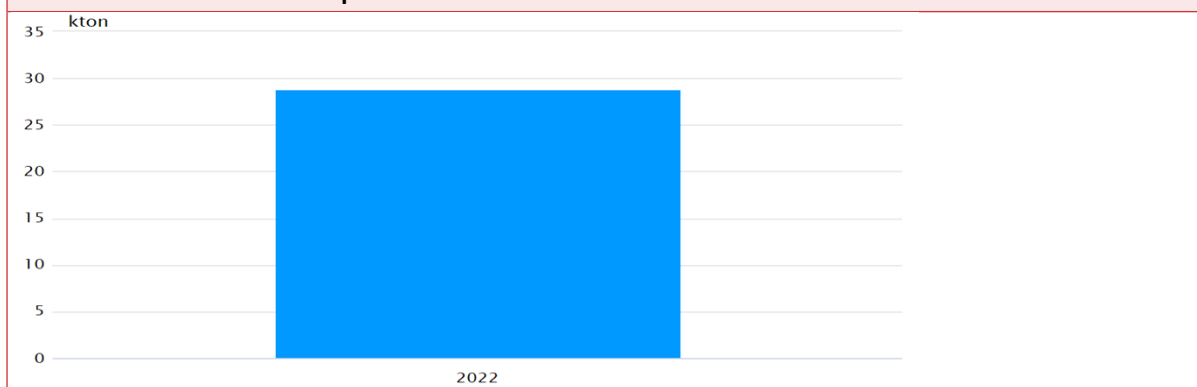
Minska de konsumtionsbaserade utsläppen

Delmål: 1.3: Kommunen och dess helägda fastighetsbolag ska minska de konsumtionsbaserade utsläppen från varor och produkter inom sina verksamheter.

Beskrivning: De konsumtionsbaserade utsläppen ingår inte i de territoriella utsläppen, men är likväl utsläpp som påverkar klimatet och är viktiga att få med i kampen mot klimatförändringar.

Avser konsumtionsbaserade utsläpp från varor och produkter inom kommunens verksamheter. Inköp som inte klassas som en vara eller produkt är inte inräknade i denna siffra.

De konsumtionsbaserade utsläppen ingår inte i de territoriella och därmed inte i målet om ett klimatneutralt Huddinge, men är likvärd utsläpp som påverkar klimatet och viktiga att få ned.

Kommentar

Utsläppssiffran är framtagen genom en så kallad miljöspendanalys. En miljöspendanalys är en inköpsanalys där olika miljöfaktorer har integrerats. Det gör det möjligt att undersöka den miljö- och klimatpåverkan som uppstår till följd av inköp inom offentlig sektor. Men också att undersöka vilken och hur stor miljöpåverkan olika typer av inköp har i relation till andra typer av inköp. Utsläppen beräknas baserat på hur mycket pengar som spenderats inom olika inköpskategorier, så kallad spendanalys.

Huddinge kommuns konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp från varor och produkter uppgick år 2022 till 28,8 kiloton koldioxidekvivalenter. Majoriteten (39%) av dessa utsläpp kommer från entreprenader såsom mark- och anläggningsarbeten, gatu- och parkarbeten samt fastighetsförvaltning och byggentreprenader. Därefter kommer utsläpp från inköp av livsmedel och måltider (17%), omsättningsvaror (13%), facility management (9 %), utbildning, pedagogik och kultur (9%) IT och telekom (7 %) samt fordon, maskiner och transporter (6%). Administrativa och externa tjänster står för en försumbar del (0,2 %).

Hållbart byggande

Övergripande mål: *Bebyggelse i Huddinge kommun ska ske på ett hållbart sätt med fokus på minskad klimatpåverkan och återbruk.*

Minskad klimatpåverkan från egna byggnadsprojekt

Delmål: 2.1: *Kommunen och dess helägda fastighetsbolag ska minska klimatpåverkan från egna entreprenader och byggnadsprojekt samt verka för detta hos privata aktörer.*

Beskrivning: Sett ur ett livscykelperspektiv (en metod för att beräkna miljöpåverkan under en produkts hela livscykel, från utvinning av naturresurser till slutanvändning) står svenska byggnader för en femtedel av Sverige totala utsläpp av växthusgaser. Indikatorer som valts till detta delmål följer upp utsläppen från ett byggprojekt som helhet samt extra fokus på fossilfria arbetsmaskiner och miljöcertifierade nybyggda lokaler.

Indikator MP25.2.1.1

Avser medelvärde kg CO2 ekv/BTA för färdigställda ny- och ombyggnadsprojekt över 40 mnkr. Beräknas för livscykelkedje A1-A5.

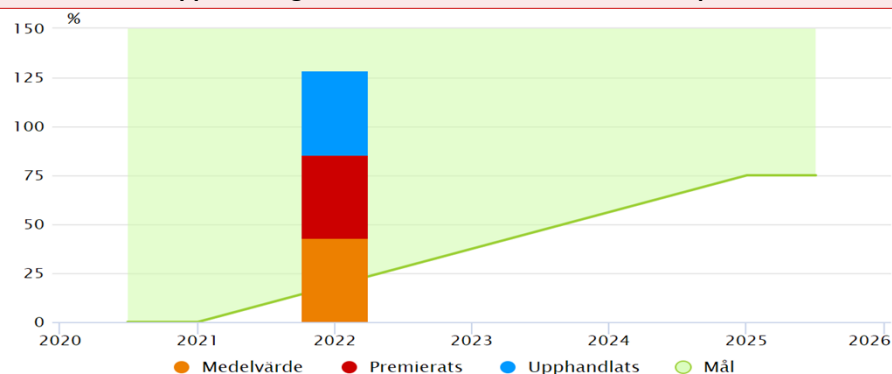
Genom klimatberäkningar i ett tidigt skede av ett byggprojekt, ges större möjlighet till att påverka projektet och därmed minska klimatpåverkan från byggnaden.

Kommentar:

Indikatorn för programperioden och saknar både nuläge och målvärde. Dessa ska tas fram under 2023.

Indikator MP25.2.1.2

Avser andelen upphandlingar där fossilfria arbetsmaskiner har premierats eller upphandlats.

Här visas andelen av alla upphandlingar av ny- och ombyggnadsprojekt samt drift- och underhållsreparationer där fossilfria arbetsmaskiner har premierats samt upphandlats. Målet till 2025 är att fossilfria arbetsmaskiner ska ha premierats i 100% och upphandlats i minst 50 % av samtliga upphandlingar.

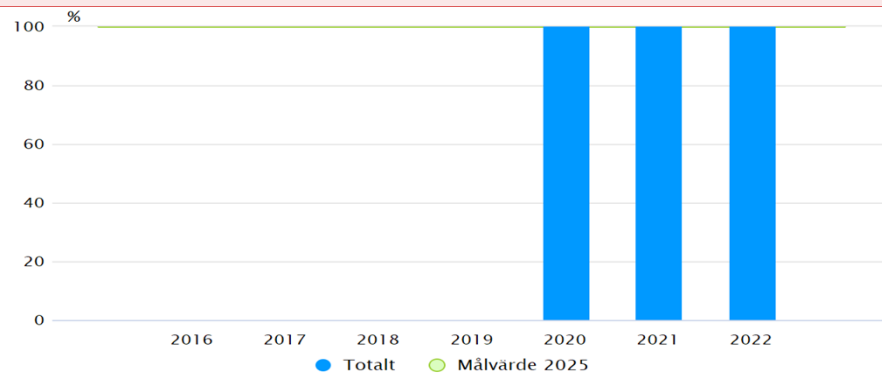
Kommentar:

Under 2022 har Huddinge kommun annonserat sju entreprenader som klassas som ny- och ombyggnadsprojekt samt drift och underhållsreparationer. Av dessa sju har tre haft krav på att en viss andel av arbetsmaskinerna ska köras på förnybart drivmedel. I de resterade entreprenaderna har fossilfria arbetsmaskiner diskuterats i förarbetet men det har bedömts inte vara möjligt att ställa krav eller utvärdera på fossilfria arbetsmaskiner på

grund av marknadstillgången. Inga entreprenader har haft en utvärderingsmodell som har premierat fossilfria arbetsmaskiner.

Indikator MP25.2.1.3

Avser andelen nybyggda lokaler som är miljöcertifierade enligt minst Sweden Green Building Council (SGBC) Miljöbyggnad silver eller liknande.

Att arbeta med miljöcertifiering av byggnader erbjuder ett tydligt ramverk för att bedöma en hur miljömässigt hållbar en byggnad är. Certifieringen inkluderar en tredjepartsgranskning vilket både kvalitetssäkrar arbetet som utförts samt byggnadens miljöprestanda.

Kommentar:

Under året har nyproduktionen av Utsäljeskolan preliminärt certifierats enligt Miljöbyggnad Silver. Glömstahallen som färdigställdes 2019 har klarat verifiering enligt Miljöbyggnad Silver vilket innebär att SGBC säkerställt att byggnaden överensstämmer med det som redovisats vid den preliminära certifieringen. Huddinge Samhällsfastigheters bestånd består av tio preliminärt certifierade och sju certifierade byggnader. Stensängskolan vann utmärkelsen Årets Miljöbyggnad 2022 i SGBC Award.

Ingen nybyggnation färdigställdes under 2022 för Hüge Bostäders räkning

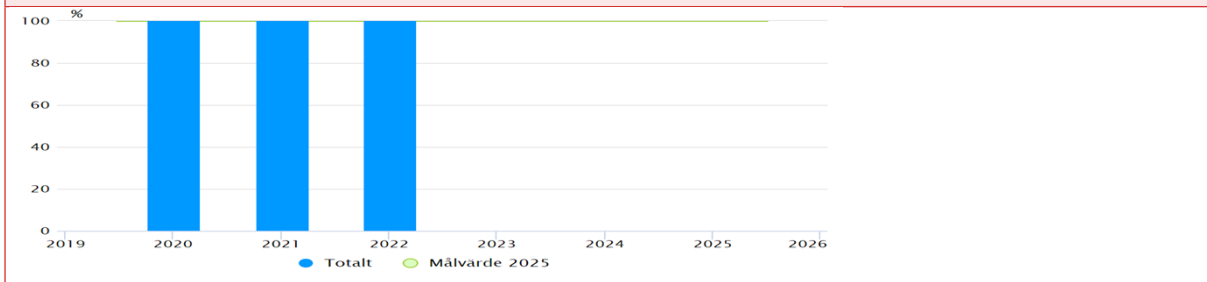
Minskade avfallsmängder och skadliga ämnen

Delmål: 2.2: *Kommunens och dess helägda bolags ny- och ombyggnadsprojekt bidrar till minskade avfallsmängder genom återbruk samt till minskade nivåer av skadliga ämnen i varor och kemiska produkter samt verka för detta hos privata aktörer.*

Beskrivning: Genom att återanvända material bidrar kommunen till en cirkulär ekonomi och hållbart nyttjande av resurser. För att återanvändning ska vara möjligt är det nödvändigt med dokumentation över vilka kemiska produkter som använts. Indikatorer som valts till detta delmål följer därmed upp miljöbedömning och dokumentation av kemiska produkter samt återbrukade produkter och material i byggprojekt.

Indikator MP25.2.2.1

Avser andel slutförda ny- och ombyggnadsprojekt där varor och kemiska produkter är miljöbedömda och dokumenterade.

För att kunna bidra till framtida hållbara lösningar, som t.ex. återbruk, behöver man redan idag se till att ha koll på vilka varor och kemiska produkter som man använder i olika projekt.

Kommentar:

Både Hüge Bostäder AB och Huddinge Samhällsfastigheter AB ställer krav på dokumentation i miljödatabasen Sunda Hus Miljödata i samtliga investeringsprojekt. Grundkrav är att bedömning A och B ska väljas och endast i undantagsfall så väljs varor med sämre bedömning. Målet är att 80 % av dokumenterade varor ska vara bedömda A eller B. Resultatet för 2022 blev 85 %.

Indikator MP25.2.2.2

Avser antal ton återbrukade produkter och material i CO2-ekvivalenter i kommunkoncernen byggprojekt.

Genom att öka återbruket inom kommunkoncernens byggprojekt bidrar kommunen till både den cirkulära ekonomin samtidigt som kommunen minskar sin klimatpåverkan från bygg- och fastighetsbranschen.

Kommentar:

Indikatorn för programperioden och saknar både nuläge och målvärde. Dessa ska tas fram under 2023.

Vatten

Övergripande mål: *Vattenkvaliteten i Huddinges sjöar och vattendrag ska förbättras och uppnå god ekologisk och kemisk status i enlighet med Vattendirektivet. Inget vatten får försämrats. Grundvattnet i kommunen ska vara av god kvalitet.*

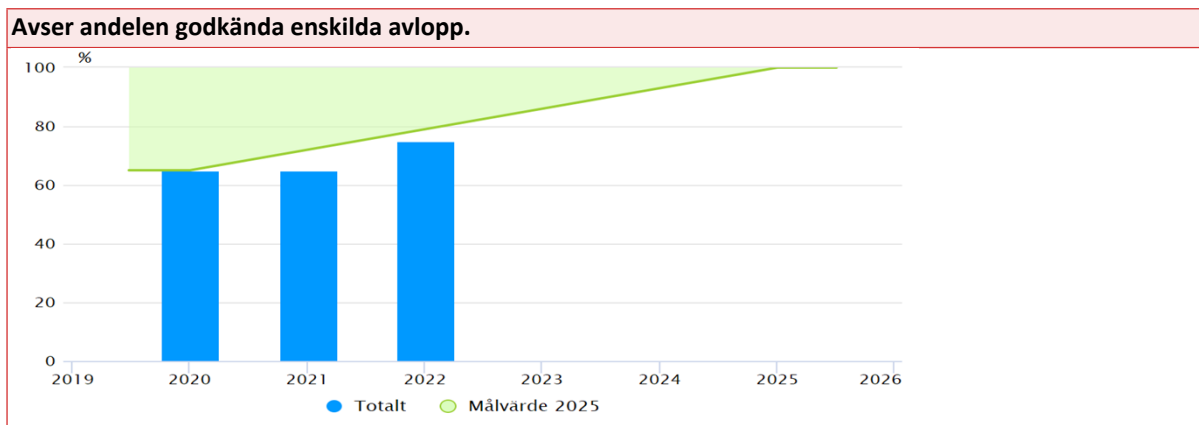

Minskad näringstillförsel till vattenförekomster

Delmål: 3.1: *Näringstillförseln till kommunens sjöar och vattendrag ska minska.*

Beskrivning: Näringsämnen som fosfor hamnar i kommunens sjöar och vattendrag via olika transportvägar, där icke godkända enskilda avlopp är den näst största källan. Då statusen på en del sjöar inte uppfyller miljökvalitetsnormen görs även riktade åtgärder i syfte att förbättra statusen i dessa sjöar. Indikatorer som valts till detta delmål följer därmed upp andelen godkända enskilda avlopp samt utförda åtgärder i utpekade sjöar.

Indikator MP25.3.1.1

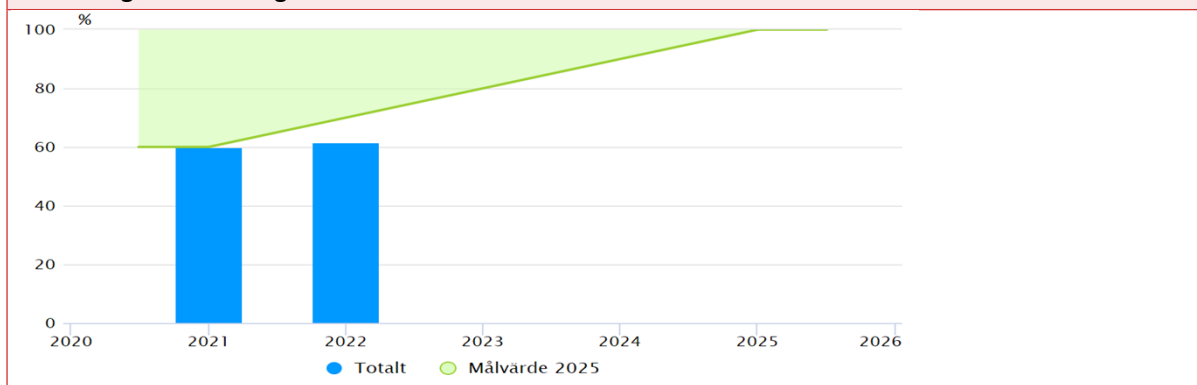

Enskilda avlopp är den näst största källan till att näringsämnen som fosfor hamnar i kommunens sjöar och vattendrag. Dessa behöver därför kontinuerligt inventeras och uppfylla godkända kriterier i syfte att minska belastningen på kommunens sjöar och vattendrag.

Kommentar

Uppföljningstakten av äldre ärenden har ökat påtagligt under 2022 i och med en ny halvtidstjänst och under 2022 hade totalt 85 % av kommunen samtliga registrerade enskilda avlopp hunnit inventeras. Andelen som är godkända har ökat med 10 %, vilket innebär att 75 % av de enskilda avloppen i kommunen är godkända.

Avser andel utförda åtgärder inom kommunen utifrån framtagna och beslutade åtgärdsplaner för sjöarna Trehörningen och Ormlången.

För att uppnå miljö kvalitetsnormerna för kommunens sjöar och vattendrag, har det i samverkan med Stockholm Vatten och Avfall AB och Tyresåns vattenvårdsförbund tagits fram lokala åtgärdsprogram för vissa av kommunens sjöar. De lokala åtgärdsplanernas huvudfokus är att så långt det är möjligt åtgärda den historiska och befintliga belastningen som påverkar vattenförekomsterna. Tillkommande belastning i samband med ny exploatering behöver i första hand omhändertas genom en hållbar dagvattenhantering. Åtgärderna fokuserar mestadels på fosforreduktion och tar därmed inte upp hela bredden av miljö kvalitetsnormerna, dock uppstår synergieffekter så att även andra ämnen reduceras när åtgärder görs för att reducera fosfor.

Kommentar

Arbete med de lokala åtgärdsprogrammen för Ormlången och Trehörningen har pågått sedan 2015 och flertalet av åtgärderna är genomförda (18 st) eller löpande (19 st), vilket motsvarar 61,7%. Det kvarstår dock ett antal åtgärder. De flesta av dessa åtgärder är pågående (11 st), men det finns även några som inte påbörjats ännu eller som bedömts som ej genomförbara (4 st).

Längst har man kommit med åtgärderna för Ormlången. Där är majoriteten av åtgärderna genomförda och de få som kvarstår är pågående. Utmaningen för Ormlången är framför allt att få till en god rening för befintlig och tillkommande fosforbelastning i samband med den stora exploatering som sker i området. Både utbyggnaden av Flemingsbergsdalen och Tvärförbindelse Södertörn behöver ta mark i anspråk för sin dagvattenrening, vilket gör att utpekade ytor för att rena det befintligt dagvatten inte längre är tillgängliga.

Åtgärder som pågår men som är viktiga att kontinuerligt fortsätta med är tillsyn på verksamheter i området som riskerar att belasta sjön såsom industrier och jordbruk samt att identifiera felkopplingar av spillvatten, då det kan leda till stor påverkan på sjön om det inte upptäcks och åtgärdas i tid.

I Trehörningen sker fortfarande en stor extern belastning på sjön och ett flertal åtgärder i avrinningsområdet kvarstår. Då en aluminiumfällning av sjön skedde under 2020 (som binder den lösa fosfor i sjön) är det viktigt att så fort som möjligt strypa den externa fosfortillförseln till sjön. Detta för att fällningen ska få en så god effekt som möjligt.

Utmaningarna är framför allt att få till en god rening för befintlig och tillkommande fosforbelastning i samband med den exploatering som ska ske i Storången samt att hitta platser och tekniska lösningar för de platsspecifika åtgärder som kvarstår för att åtgärda befintlig belastning.

Med tanke på Trehörningens dåliga ekologiska status, att en aluminiumfällning är genomförd samt att sjön ligger högst upp i sjösystemet och således påverkar alla sjöar nedströms bör det vara mycket högt prioriterat att få kvarvarande åtgärder genomförda.

Under 2022 har följande arbete genomförts:

Ormlången:

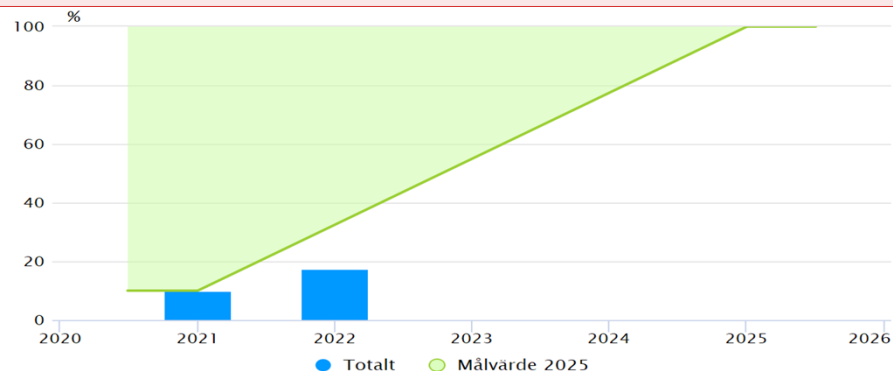
- Återskapat våtmarker i Lännskogen, Ormlången, Gladö kvarn och Flemingsbergsskogen

- Anlagt våtmark i Gullarängen
- Påbörjat projektering av åtgärder i Ebbadalsdiket
- Fått tillstånd för anläggande av våtmark i Sjötorp Trehörningen:
- Färdigställt Fördamm Kyrkdammen
- Färdigställt fördröjningsmagasin under Snättringe IP
- Fått tillstånd om vattenverksamhet för vattenvårdande åtgärder i Balingsholmsdalgången
- Fortsatt utredning av reningsanläggningen på Invallningen
- Fortsatt utredning av ombyggnation av pumpstation vid Invallningen

Totalt är det 33 specifika åtgärder som ska genomföras i kommunen. Utöver detta sker ett löpande arbete med följande åtgärder:

- Tillsyn industriområden
- Tillsyn potentiellt förorenade områden
- Tillsyn miljöfarliga verksamheter
- Tillsyn båtclubbar
- Tillsyn större vägar och parkeringar
- Tillsyn enskilda avlopp
- Tillsyn skötsel av befintliga dagvattenanläggningar
- Tillsyn länshållningsvatten
- Förebyggande arbete mot förorening av dagvatten
- Åtgärda akuta kommunala dagvattenåtgärder
- Föreskrifter och skötsel för naturreservat
- Arrendeavtal som tar med vattenskyddande åtgärder
- Kommunikation med boende
- Åtgärda bräddningar, felkopplingar och laga ledningsnät
- Omvandling till kommunalt VA
- Dagvattenåtgärder i samband med exploateringar

Avser andel utförda åtgärder inom kommunen utifrån framtagna och beslutade lokala åtgärdsprogram för sjöarna Drevviken, Långsjön och Magelungen-Forsån.

För att uppnå miljö kvalitetsnormerna för kommunens sjöar och vattendrag, har det i samverkan med de kommuner man delar sjöarna med samt Stockholm Vatten och Avfall och Tyresåns vattenvårdsförbund tagits fram lokala åtgärdsprogram för vissa av kommunens sjöar. De lokala åtgärdsprogrammets huvudfokus är att så långt det är möjligt åtgärda den historiska och befintliga belastningen som påverkar vattenförekomsterna. Tillkommande belastning i samband med ny exploatering behöver i första hand omhändertas genom en hållbar dagvattenhantering. Åtgärdsprogrammen fokuserar mestadels på fosforreduktion och tar därmed inte upp hela bredden av miljö kvalitetsnormerna, dock uppstår synergieffekter så att även andra ämnen reduceras när åtgärder görs för att reducera fosfor.

Kommentar

De lokala åtgärdsprogrammen (LÅP) för sjöarna Drevviken, Långsjön samt Magelungen-Forsån beslutades åren 2020–2021. Arbetet med dessa åtgärder har därför inte kommit lika långt som åtgärderna för sjöarna Ormlången och Trehörningen, vilka kommunen har jobbat med sedan 2015.

Under 2022 hade 17,5% av åtgärderna utförts eller är påbörjade och är av pågående karaktär (tex tillsyn). 2021 gjordes en aluminiumfällning i sjön Magelungen i samverkan med Stockholm stad. Det är den enda åtgärden som hittills är genomförd. Ett flertal åtgärder är dock på gång. 2022 var åtta åtgärder påbörjade i kommunen. Fem i Drevviken, två i Långsjön och en i Magelungen-Forsån.

Under 2022 har följande arbete genomförts:

Drevviken

En aluminiumfällning av sjön är påbörjad. Fällningen kommer att ske i tre omgångar. Beräknas klart 2024. Åtgärden beräknas ge en rening på ca 3 000 kg fosfor/år och är en av de större åtgärderna i LÅP Drevviken. Dagvattendammar Länna industriområde: Åtgärd har gjorts för att minska problemet med sediment i Lissmaån. Under 2023 utreds det om LÅP-åtgärden kan utföras. Åtgärden beräknas ge en rening på 29-48 kg fosfor/år och är en av de åtgärderna som förväntas ge störst fosforreduktion inom LÅP Drevviken i Huddinge kommun. Dagvattenåtgärd Sjötorpsvägen (Österhagen): Åtgärden är inkluderad i detaljplan för Österhagen. Detaljplanen förväntas antas under första kvartalet 2023. Åtgärden syftar till att hantera befintlig belastning i området och beräknas ge en rening på 4-7 kg fosfor/år.

Långsjön

Våtmark, Allévägen: Utredd, lämnas troligen över till genomförande 2023. Ett biofilter och nedsänkt växtbädd föreslås. Åtgärden beräknas ge en rening på 6,7 kg fosfor/år och är den åtgärd som förväntas ge näst störst fosforreduktion inom LÅP Långsjön i Huddinge kommun.

Avsättningsmagasin, Tranvägen: Till utredning 2023, placering är vid en konstgräsplan och en lekplats och det kommer innebära en stor kostnad att återställa allt. Åtgärden beräknas ge en rening på 10 kg fosfor/år och är den åtgärd som förväntas ge störst fosforreduktion inom LÅP Långsjön i Huddinge kommun.

Magelungen

Dagvattendamm Coop Huddingevägen – Ågestavägen: En förstudie är genomförd och detaljprojektering av

åtgärden kommer ske under 2023. Åtgärden beräknas vara klar under 2024. Dagvattendammen beräknas ge en rening på 7-12 kg fosfor/år och är den åtgärd som förväntas ge tredje störst fosforreduktion inom LÅP Magelungen i Huddinge kommun.

Totalt är det 34 platsspecifika åtgärder som ska genomföras i kommunen. Utöver detta sker ett löpande arbete med följande åtgärder:

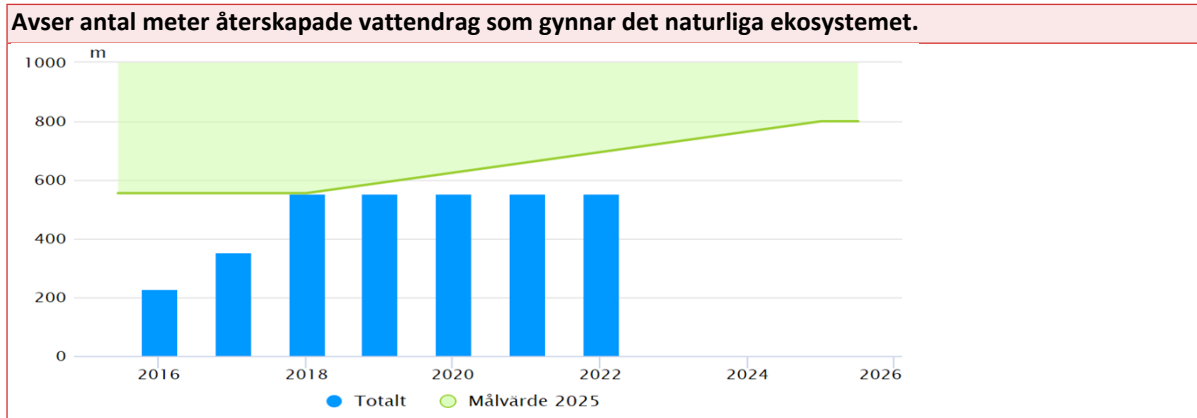
- Tillsyn industriområden
- Tillsyn potentiellt förorenade områden
- Tillsyn miljöfarliga verksamheter
- Tillsyn båtklubbar
- Tillsyn större vägar och parkeringar
- Tillsyn enskilda avlopp
- Tillsyn skötsel av befintliga dagvattenanläggningar
- Tillsyn länshållningsvatten
- Förebyggande arbete mot förorening av dagvatten
- Åtgärda akuta kommunala dagvattenåtgärder
- Föreskrifter och skötsel för naturreservat
- Arrendeavtal som tar med vattenskyddande åtgärder
- Kommunikation med boende
- Åtgärda bräddningar, felkopplingar och laga ledningsnät
- Omvandling till kommunalt VA
- Dagvattenåtgärder i samband med exploateringar

Naturliga ekosystem med goda livsmiljöer

Delmål: 3.2: *Kommunens arbete bidrar till att sjöar och vattendrag har naturliga ekosystem med goda livsmiljöer och spridningsvägar för växter och djur.*

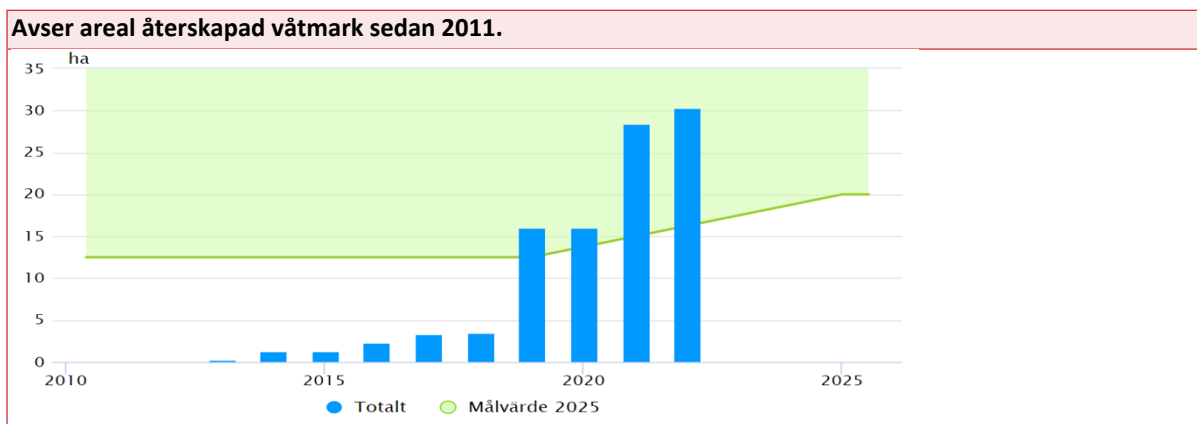
Beskrivning: Mänskliga avtryck i naturmiljön har bidragit till att naturliga ekosystem och biologiska mångfald påverkats negativt. Det kan till exempel handla om utdikade våtmarker eller kulvertar i vattendrag som blivit till vandringshinder för fiskar. Indikatorer som valts till detta delmål följer därmed upp återskapade vattendrag och våtmarker.

Den fysiska miljön i vattendrag har påverkats av människan genom bland annat uträtning, dikning m.m. vilket har inneburit att vattendraget har förlorat sin naturliga variation. Att återskapa vattendrag innebär att vattenmiljön återfår sitt naturliga flöde och bidrar till att öka den biologiska mångfalden.

Kommentar

Nuläget är allt jämt 555 meter återskapade vattendrag. Ingen återskapning av vattendrag har genomförts 2022.

Våtmarker är bland de mest artrika miljöerna i Sverige och viktiga för den biologiska mångfalden. Våtmarker har minskat kraftigt i antal på grund av tex dikning och återskapande av dessa bidrar till en mängd ekosystemtjänster som vi är beroende av.

Kommentar

Från 2011 till 2022 har 30,28 hektar våtmark återskapats. Flera åtgärder har blivit genomförda både genom grävning och återvåtning. Eriksberg 0,3 ha. Balingsta allé 0,0250 ha. Gullarängen 1,55 ha. I Lännaskogen har 0,5 ha våtmark återskapats som kompensation för exploaterad våtmark i närheten i industriområdet så den ytan kan ej räknas in i återskapad våtmark.

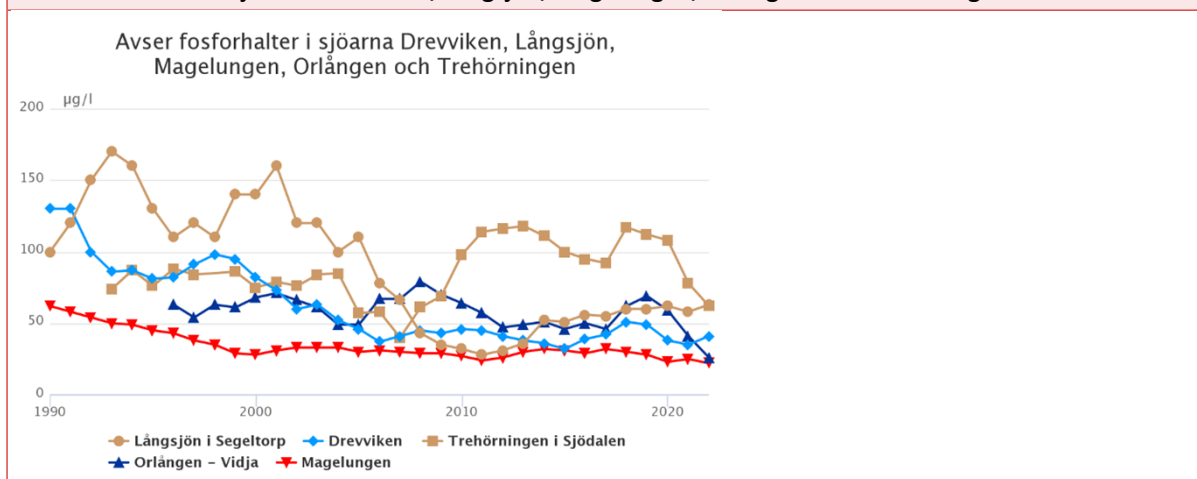
Förbättrad dagvattenhantering

Delmål: 3.3: *Hantering av dagvatten inom kommunen bidrar till förbättrad ekologisk och kemisk status i kommunens sjöar och vattendrag.*

Beskrivning: Näringsämnen som transporteras via dagvatten är den i särklass största källan av näringstillförsel till kommunens vattenförekomster. Att omhänderta och rena dagvatten innan det når en recipient är en

förutsättning för att minska mängden fosfor och nå god vattenstatus. Indikatorn som valt till detta delmål följer därmed upp fosforhalter i utpekade sjöar.

Avser fosforhalter i sjöarna Drevviken, Långsjön, Magelungen, Ornlången och Trehörningen

Kommunens Dagvattenstrategi är ett viktigt verktyg i arbetet med att minska näringstillförseln via dagvatten.

Kommentar

Värdena för fosfor i Långsjön ligger tämligen stabilt. Det rullande treårsmedelvärdet för totalfosfor är något sämre 2022 än 2021. Dock är värdena för höga jämfört med målet, varför åtgärder behöver vidtas för att uppnå målvärdet. Trehörningen-Sjäddalen totalfosfor i år (2022) var 63,1 µg/l, 2021 var det 54 µg/l. Om man dock tittar på treårsmedelvärden för totalfosfor så har vi fortfarande en nedåtgående trend (78 µg/l 2019-2021 och 66 µg/l 2020-2022). Med tanke på att Trehörningen fosforfällades 2020 borde fosforhalten vara lägre. Att den inte är det tyder på att den externa fosforbelastningen är fortsatt hög. Treårsmedelvärdet för Ornlången har förbättrats och det stämmer överens med tidpunkten för fällningen så att man nu har tre år i rad med data efter att fällningen genomfördes vilket gör att treårsmedelvärdet förbättras markant 2022 jämfört med 2021. Treårsmedelvärdet i Magelungen är i princip oförändrat men med en liten förbättring. Med tanke på att aluminiumfällning genomfördes i sjön 2021 hade man kunnat förvänta sig ett bättre resultat. Stockholm Vatten AB har dock tagit fler prover vilka visar på att aluminiumfällningen haft önskad effekt. Treårsmedelvärdet visar på en liten försämring i Drevviken. Aluminiumfällning genomfördes efter provtagningen 2022 och man kan därför vänta sig en förbättring 2023. Aluminiumfällning fortgår även under 2023 enligt plan.

Biologisk mångfald och friluftsliv

Övergripande mål: *Bevara, stärka och utveckla den biologiska mångfalden samt vidareutveckla den sammanhängande grönstruktur som skapar värde för människor, naturen och samhället i stort.*

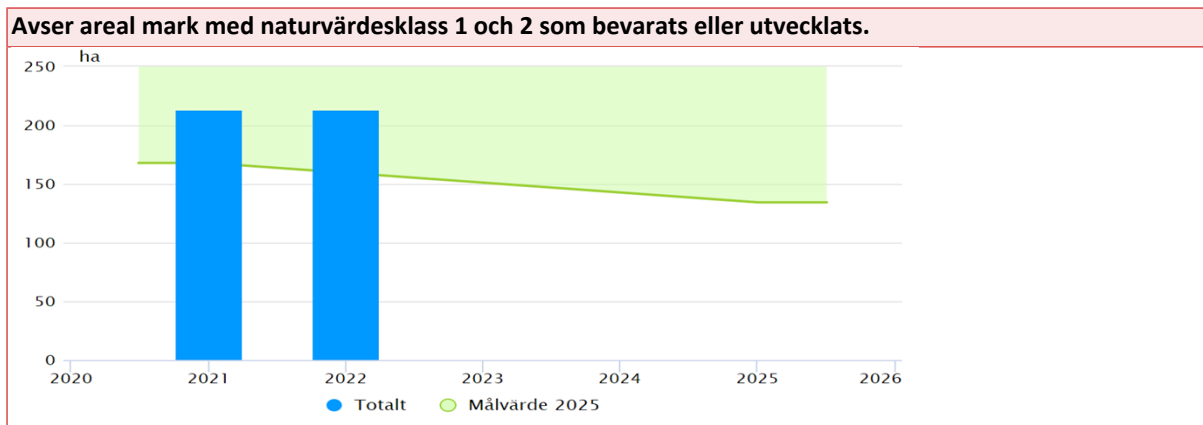

Stärkt biologisk mångfald i bebyggd miljö

Delmål: 4.1: *Kommunen arbetar med att öka spridning av olika arter samt bevarar och utvecklar områden med naturvärdesklass 1, 2 i syfte att stärka den biologiska mångfalden i bebyggd miljö.*

Beskrivning: Kommunen är i en tillväxtfas och det är en utmaning att bevara den biologiska mångfalden samtidigt som kommunen växer. Områden med höga naturvärden är artrika områden som är väldigt svåra att ersätta vid en fragmentering och ska därför bevaras och utvecklas. Genom att ställa om lämpliga gräsytor till ängsskötsel skapas förutsättningar för en ökad artrikedom på platsen. Indikatorer som valts till detta delmål följer därmed upp områden med höga naturvärden samt gräsytor som ställt om till ängsskötsel.

Indikator MP25.4.1.1

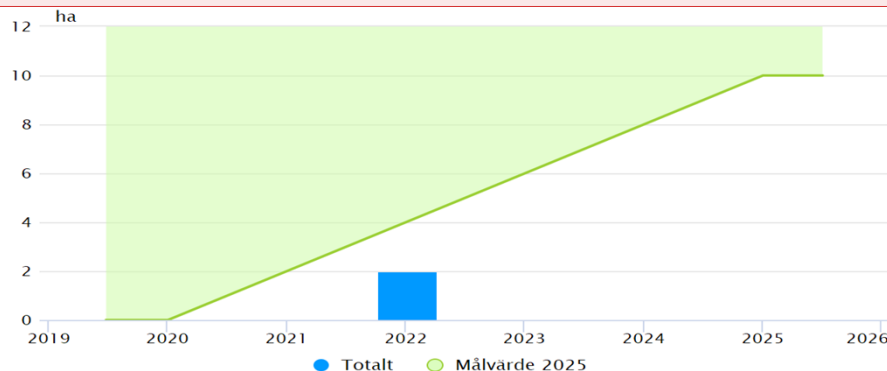

Områden som klassats med naturvärdesklass 1 och 2 är de platser i kommunen som har de högsta naturvärden och innehåller särskilt artrika miljöer. En fragmentering eller försämring av dessa artrika miljöer kan bli irreversibla och områden med naturvärdesklass 1 och 2 ska därför bevaras eller utvecklas.

Kommentar

I framtagande av det reviderade miljöprogrammet användes kommunens dåvarande kartsystem GIS. Detta verktyg har sedan dess uppdateras och heter numera HuGis. Det verkar som att ett nytt kartsystem har tillkommit och naturvärdesklasser från området Kungens kurva är tillagt vilket innebär att nuläget ändrats från 167,87 ha till 213,83 ha, vilket är en ökning med 45,96 ha. Kommunen har innan antagandet av miljöprogrammet för 2022-2025 fattat beslut om vissa områden (Björnkulla och Loviseberg) där en fragmentering av vissa naturmiljöer kommer att påverkas, varför målvärdet till 2025 för indikator 4.1.1 om bevarande av naturvärdesklass 1 och 2 är lägre än nuläget. På grund av att naturvärdesklasserna för området Kungens kurva inte fanns med i framtagandet av programmet bör dock målvärdet justeras till 180,26 ha.

Avser areal av identifierade lämpliga kommunägda gräsytor som ställts om till skötsel som gynnar den biologiska mångfalden.

Kommunen sköter stora arealer gräsytor och en förändring i skötseln kan därför ge stor effekt i form av blommande ängar som är livsviktiga för pollinerare. Dessa gräsytor är belägna i tätorten och inte i skyddade områden.

Kommentar

Under 2022 har 2 hektar kommunägda gräsytor ställts om till ängsskötsel. ytterligare ca 15 hektar kommunägda gräsytor har under året blivit slagna dock utan upptag varför dessa inte kan klassas som ängsskötsel, än. Kommunens ekologer, tillsammans med parkansvariga, genomförde fältbesök på de platser som ställdes om till ängsskötsel för att titta på växt- och djurlivet och kunde konstatera att insektlivet snabbt hittat dit och frodas.

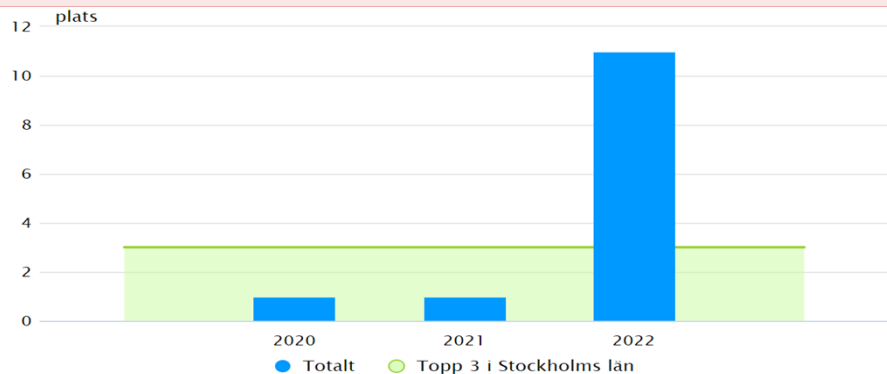

Tillgänglig natur för invånarna

Delmål: Kommunen och dess helägda fastighetsbolag tillgodoser invånarnas behov av gröna miljöer samt tillgängliggör naturen.

Beskrivning: Att vistas i naturen har flera positiva hälsoeffekter som avkoppling och återhämtning och friluftsliv ger möjlighet till fysisk aktivitet. För att på bästa sätt främja friluftsliv i vardagen behöver invånarna ha naturområden som ligger nära där de bor, vara tillgängliga och hålla hög kvalitet. Indikatorer som valts till detta delmål följer därmed bland annat närhet till grönytor.

Ranking i årets friluftskommun i Stockholms län.

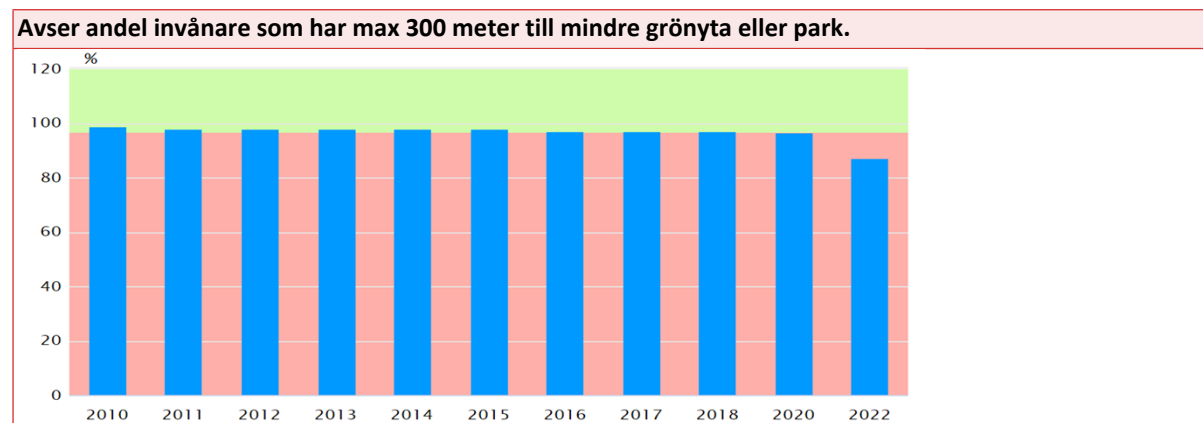

Att vistas i naturen har flera positiva hälsoeffekter som avkoppling och återhämtning och friluftsliv ger möjlighet till fysisk aktivitet. Kommunen strävar därför att ligga i toppen vad gäller den regionala rankingen för årets friluftskommun.

Kommentar

Priset delas årligen ut för att stimulera och uppmuntra kommunernas arbete med friluftsliv. Huddinge kommun har tappat i rankning i länet från första till elfte plats. Enkätfrågorna har över tid förändrats och större tyngdpunkt läggs nu på exempelvis naturguidningar med fokus på olika målgrupper, skolklasser och föreningar. Resultatet hade kunnat bli bättre om nämnden till exempel hade prioriterat sådana guidningar samt föreläsningar, riktade satsningar för utevistelse och fortbildning för utepedagoger.

Indikator MP25.4.2.2

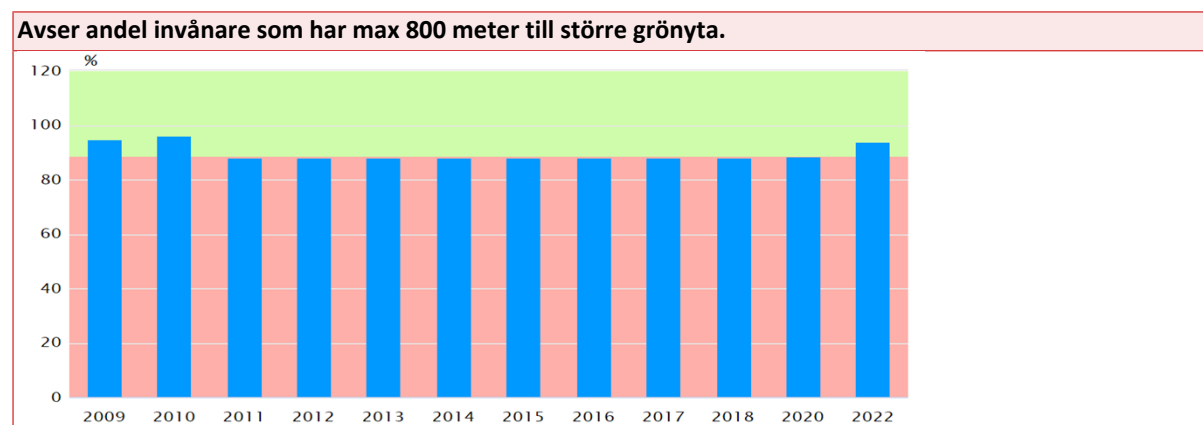

Här visas hur stor andel invånare som har max 300 meter till en mindre grönyta eller park (minst 0,1–5 ha). Målet är att andelen inte ska minska jämfört med nuläge.

Kommentar

Andelen invånare som har närhet till mindre grönyta eller park har minskat från 96,62% till 87%. Skillnaden beror på att det använts andra parametrar i framtagande av nuläget jämfört med tidigare år. Tidigare år har värdet för indikator 4.2.2 närhet till mindre grönyta (0,1- 5ha) tagits fram genom att ytor större än 5 hektar också har inkluderats, i värdet för 2022 inkluderas endast ytor i intervallet mellan 0,1-5 hektar.

Indikator MP25.4.2.3

Här visas hur stor andel av kommunens invånare som har max 800 meter till större grönyta (minst 5 ha). Målet är att andelen inte ska minska jämfört med nuläge.

Kommentar

Andel invånare som har närhet till större grönyta har ökat från 88,39% till 94,12%. Skillnaden för indikator beror på att buffertavståndet ändrats från 615 meter till 800 meter.

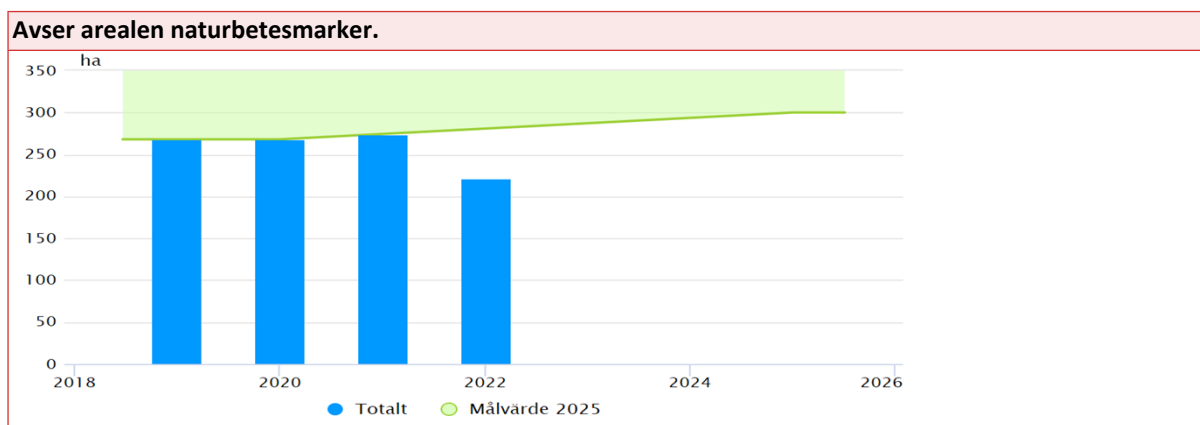

Förvaltning av natur- och jordbruksmarker

Delmål: 4.3: Förvaltning av kommunägda natur- och jordbruksmarker bidrar till att stärka den biologiska mångfalden.

Beskrivning: I Huddinge finns en stor variation av livsmiljöer för många växter och djur och kommunens natur behöver tas omhand och utvecklas för att gynna dess rika växt- och djurliv. Ur ekologisk synvinkel är ett naturområde stabilare ju större, mer varierat och mer sammanlänkat det är med andra naturområden. Indikatorer som valts till detta delmål följer därmed upp andelen skyddad natur, antal hektar ängsmarker och naturbetesmark samt andelen jordbruk som bedrivs ekologiskt.

Indikator MP25.4.3.1

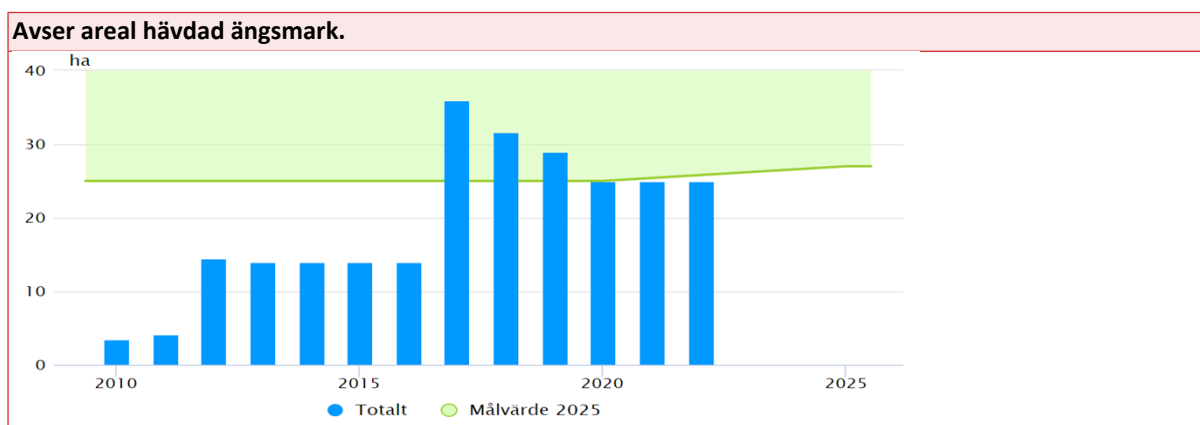

Bete på mager mark, så kallad naturbetesmark är en mycket artrik miljö när den sköts på rätt sätt. Det är därför av största vikt att just naturbetesmarkerna betas i första hand för att bevara biologisk mångfald.

Kommentar

Arealen naturbetesmarker var under året 221 hektar, vilket är en minskning med 53 hektar jämför med 2021. Några betesmarker har stått obetade 2022 varför nuläget för areal naturbetesmarker är lägre än 2021. Däremot har arbete med att se till att samtliga stängslade naturbetesmarker hävdats pågått under året.

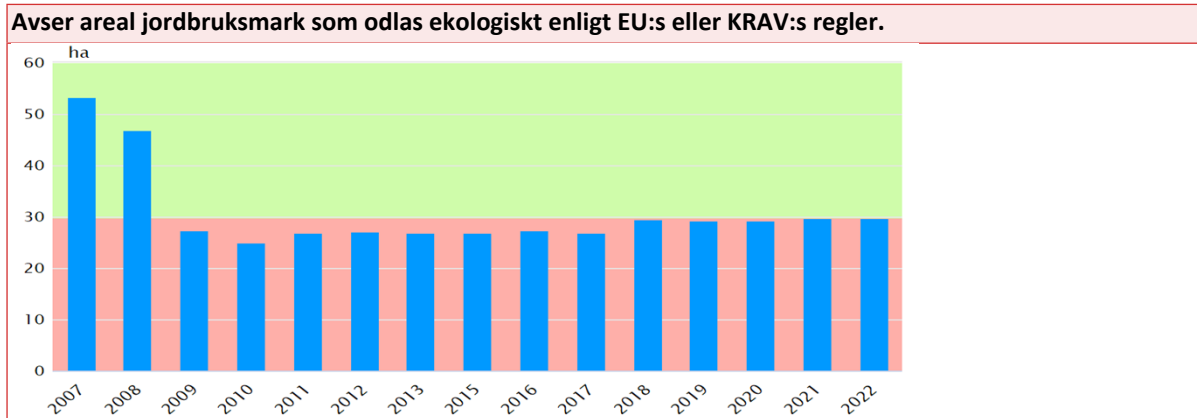
Indikator MP25.4.3.2

Ängsmarker har minskat drastiskt i landskapet och i Huddinge finns några mindre ytor som fortfarande håller kvaliteter med stor rikedom av tex, växter svampar och insikter. Ängsmarker i kommunen ska öka.

Kommentar

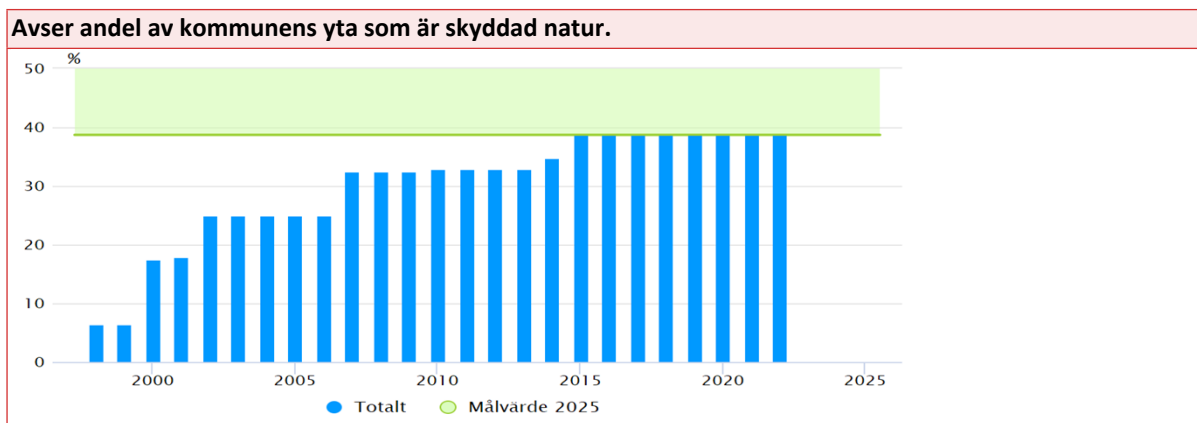
Årets slåtter genomfördes enligt plan och ingen förändring i areal hävdade ängsmarker har skett jämfört med tidigare år. Nuläget är 25 hektar.

Ekologiskt jordbruk innebär att inga kemiska bekämpningsmedel eller klimatskadlig konstgödsel används. Genom att bedriva ekologiskt jordbruk minskas giftiga kemikalier som sprids i natur och vattendrag samt gynnas vilda växter, pollinerare, markdjur och fåglar.

Kommentar

En arrendator sagt upp sitt arrende som till stor del bedrevs ekologiskt. Dessa ytor har dock skötts av kommunen som vall eller träda och inga bekämpningsmedel eller konstgödsel har använts. Därav anses att ingen förändring skett jämfört med tidigare år och att nuläget förblir detsamma under 2021, vilket var 29,7 hektar.

Att skydda naturen genom bildandet och bevarandet av naturreservat innebär långsiktig skydd av värdefull natur. Ett sådant skydd gynnar den biologiska mångfalden, innebär en högre resistens för kommunens samhällen samt bidrar till friluftslivet och har därmed en positiv inverkan på invånarna hälsa och välmående. Andelen skyddad natur ska bibehållas eller ökas.

Kommentar

Andelens av kommunens yta som är skyddad natur är fortsatt högt med 38 % av den geografiska ytan som är naturreservat.

Gifter i miljön

Övergripande mål: *Användningen av farliga ämnen i samhället ska minska samt spridning av miljögifter som har negativ inverkan på miljö och människor ska minimeras. Luften i Huddinge ska fortsatt vara ren och inte skadlig för människor, djur och växter.*

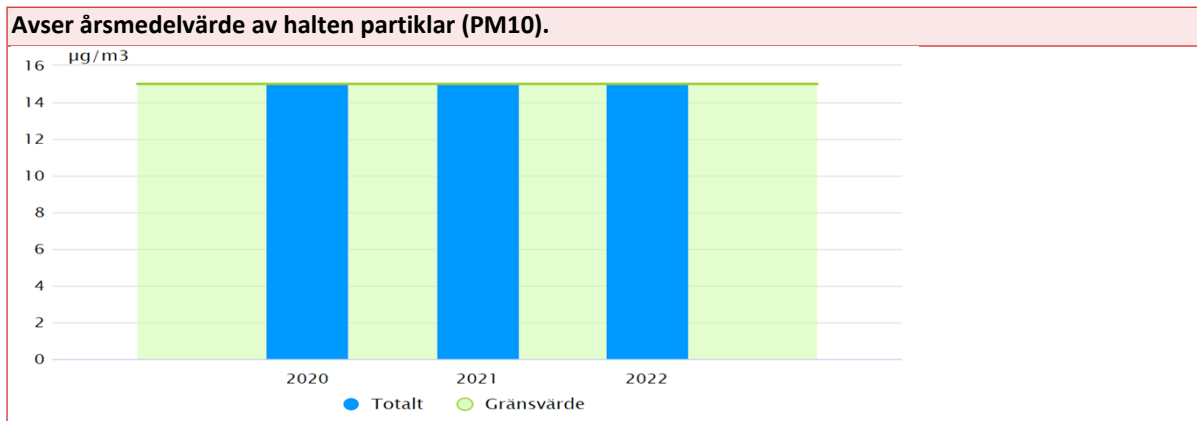

Inga farliga nivåer av luftföroreningar

Delmål: 5.1: *Kommunen arbetar för att luften där människor stadigvarande vistas inte överstiger farliga nivåer.*

Beskrivning: Luftkvaliteten i Huddinge påverkas i stor utsträckning av avgaser som genereras av transporter som sker inom kommunens gränser. Med trafikbelastning ökar halterna av skadliga partiklar och kväveoxider. Genom satsningar på hållbara resor där gång, cykel, kollektivresor och fossiloberoende fordon prioriteras förbättras luftkvaliteten i kommunen. Indikatorer som valts till detta delmål följer därmed upp årsmedelvärdet av partiklar och kväveoxider.

Indikator MP25.5.1.1

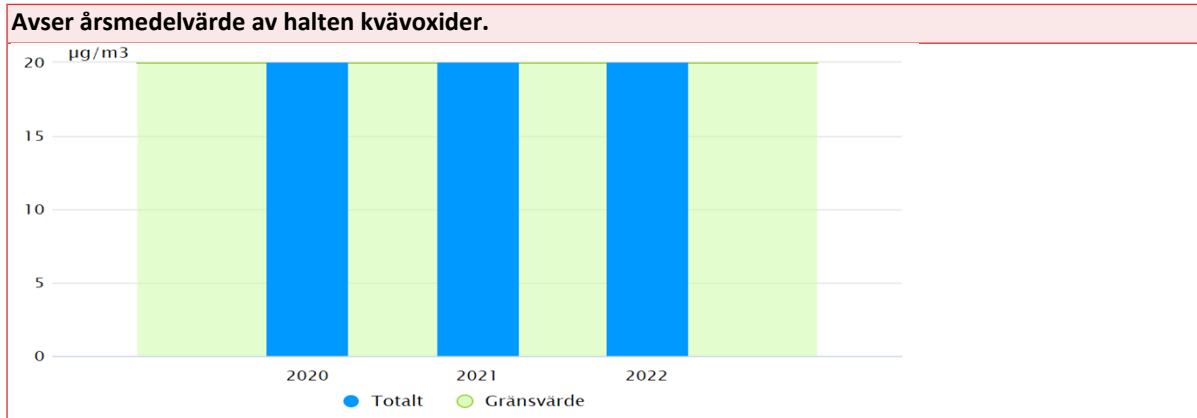

Luftkvaliteten (halten partiklar) i Huddinge påverkas i stor utsträckning av avgaser som genereras av transporter som sker inom kommunens gränser. Genom hållbara resor där gång, cykel, kollektivresor, och fossiloberoende fordon prioriteras förbättras luften i kommunen.

Kommentar

Halterna varierar var i kommunen en befinner sig. Målet på 15 ug/m3 klaras i hela kommunen utom längs E4/E20, Huddingevägen, RV 73 och Glömstavägen. Vid Glömstavägen och Huddingevägen är halter cirka 15–20 ug/m3, RV 73 och E4/E20 cirka 28-40 ug/m3 och bitvis även över 40 ug/m3. Se vidare i kartan som du hittar i länken nedan.

<https://www.slb.nu/slbanalys/luftforeningskartor/>

Luftkvaliteten (halten kväveoxider) i Huddinge påverkas i stor utsträckning av avgaser som genereras av transporter som sker inom kommunens gränser. Genom hållbara resor där gång, cykel, kollektivresor, och fossiloberoende fordon prioriteras förbättras luften i kommunen.

Kommentar

Halterna varierar var i kommunen en befinner sig. Målet på 20 µg/m³ klaras i hela kommunen utom längs E4/E20, Huddingevägen, RV 73 och Glömstavägen. Vid Glömstavägen och Huddingevägen är halter cirka 20–26 µg/m³, RV 73 och E4/E20 cirka 25–40 µg/m³ och bitvis även över 40 µg/m³ vid E4/E20. Se vidare i kartan som du hittar i länken nedan.

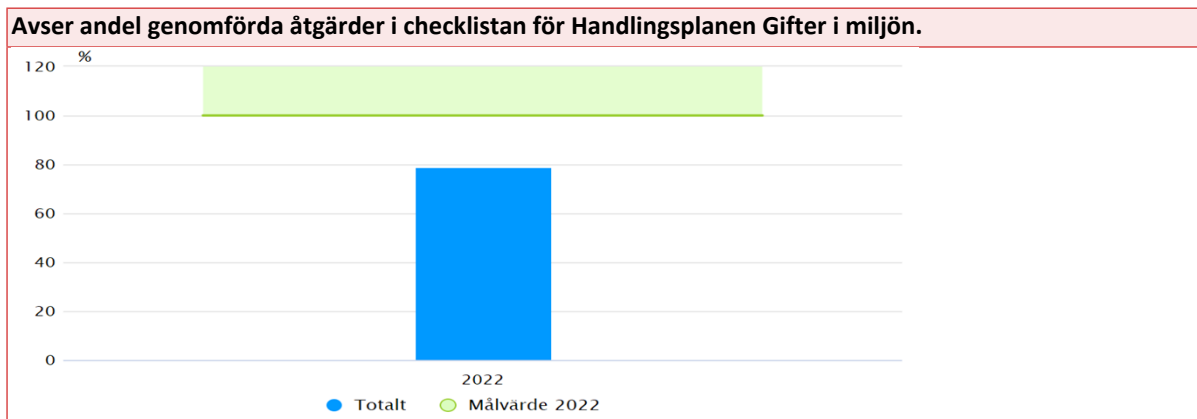
<https://www.slb.nu/slbanalys/luftforeningskartor/>

Minimerad spridning av miljögifter

Delmål: 5.2: Kommunen och dess helägda bolag ska fasa ut farliga ämnen och minimera spridningen av miljögifter som kan skada människor och natur.

Beskrivning: Vardagsprodukter som leksaker, elektronik, textil och rengöringsmedel kan innehålla kemiska ämnen med egenskaper som ökar riskerna för negativa hälso- och miljöeffekter. Kommunen kan minimera spridningen av miljögifter genom att bland annat fokusera på miljömärkning och miljöcertifiering vid inköp. I kommunen finns flera förorenade områden som riskerar att påverka människor och miljö och som oftast är historiska skulder men som likväl behöver åtgärdas. Indikatorer som valts till detta delmål följer därmed upp Handlingsplan för gifter i miljön, andel inköp av miljöcertifierade och miljömärkta varor samt inventering och markundersökning kopplat till förorenade områden.

Huddinge kommuns Handlingsplan Gifter i miljön 2017–2021 innehåller åtgärder som syftar till att fasa ut farliga ämnen och minimera spridningen av miljögifter och är ett viktigt verktyg för att nå delmålet.

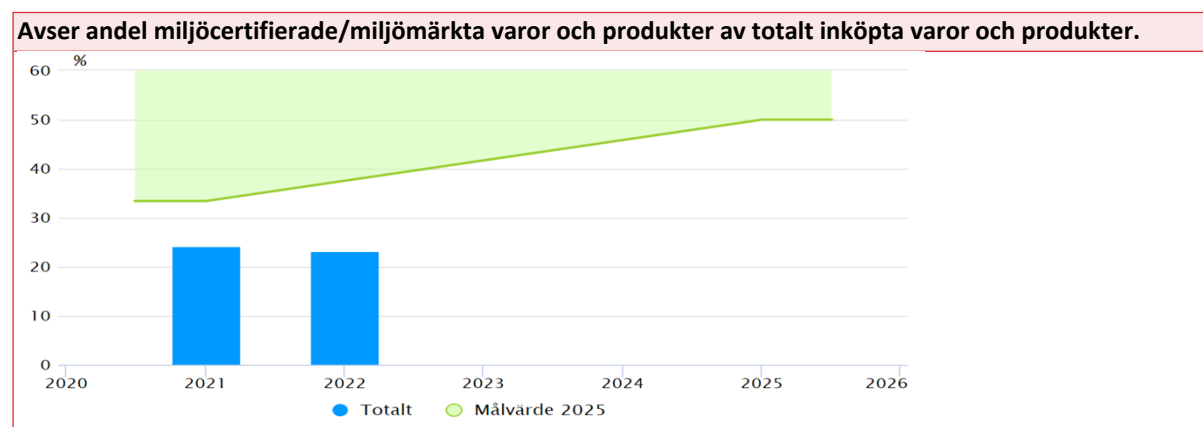
Kommentar

Verksamheterna har själva fått bedöma om åtgärderna är genomförda, påbörjade, ej påbörjade eller ej relevanta. För att mäta hur stor andel av åtgärderna i Handlingsplan Gifter i miljön som är genomförda har en checklista skickats ut till alla verksamheter via respektive förvaltnings- eller bolags miljösamordnare. Utifrån det som inkommit i slutet av 2022 hade 79 % av åtgärderna i checklistan åtgärdats eller arbetats med (om de är av pågående karaktär). I resultatet inkluderas även åtgärder som bedömts som ej relevanta för verksamheten. Räknat endast på relevanta åtgärder i resultatet är ca 50% av åtgärderna genomförda.

Handlingsplanen är uppdelad i åtta områden. De områden som är åtgärdade till högst andel är elektronik, leksaker samt kläder och textilier. Det beror troligen både på att verksamheterna själva har rådighet över åtgärderna och på att många förvaltningar har angett åtgärderna inom dessa områden inte är relevanta (alla verksamheter har till exempel inte leksaker).

Området som är genomfört i lägst omfattning är kemiska produkter. Det beror troligen framför allt på att alla verksamheter berörs av åtgärderna, men det kan också spela in att det är ett mer komplicerat område att arbeta med än områden som främst innebär att rensa bort saker.

Indikator MP25.5.2.2

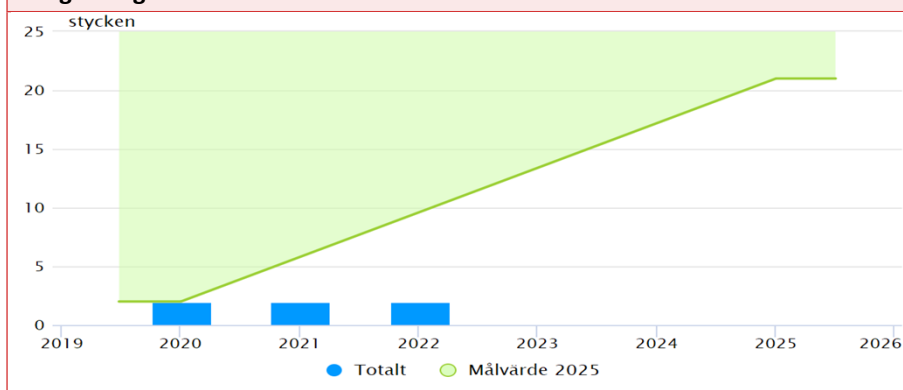
Genom att köpa miljöcertifierade/miljömärkta varor och produkter bidrar kommunen till bättre förutsättningar för minskning av miljögifter både i produktionsledet samt i konsumentledet.

Kommentar

Nuläget är framtaget genom en analys av inköp av varor och produkter som genomförts via kommunens inköpsverktyg. För att särskilja miljöcertifierade/miljömärkta varor och produkter från resterande varor och produkter identifierades och beslutades vilka märkningar som skulle gälla för att en vara eller produkt skulle klassas som miljöcertifierad/miljömärkt. Nuläget är beräknat endast på inköp som klassas som varor och produkter. Inköp som inte klassas som en vara eller produkt, tex inköp av konsulttjänster eller mjukvaruprogram, är inte med i beräkningen.

Resultatet för 2022 visar att av alla varor och produkter som köpts in via kommunens inköpsverktyg var 23,34% miljöcertifierade eller miljömärkta, majoriteten av dessa inköp berör beställningsgruppen för livsmedel. Årets resultat är en minskning med ca 1 % från föregående år. Utifrån ett kostnadsperspektiv spenderades totalt 19,58% på miljöcertifierade/miljömärkta varor och produkter.

Avser inventerade och riskklassade förorenade områden som tillhör branschklass 2 där kommunen är fastighetsägare.

I kommunen finns det flera förorenade områden som riskerar att påverka människor och miljö. Arbetet med att inventera och riskklassa dessa är ett nödvändigt första steg.

Kommentar

Inventering och riskklassning av förorenade områden har pågått organiserat sedan 2021. De inventeringar och riskklassningar som utförts sedan dess har liksom det beskrivs i delmålet utgått från branschklass, men inte ifrån vem som är fastighetsägare. Utifrån det nya miljöprogrammet anpassas tillsynsplanen för den egeninitierade tillsynen från 2023 till att omfatta förorenade områden som tillhör branschklass 2 på kommunens mark, därav har inga nya områden inventerats och ingen ny riskklassning gjorts under 2022 och nuläget är likt tidigare år 2 stycken.

Avser påbörjade markundersökningar av riskklassade förorenade områden där kommunen är fastighetsägare.

I kommunen finns det flera förorenade områden som riskerar att påverka människor och miljö. Efter inventering och riskklassning är nästa steg markundersökningar.

Kommentar

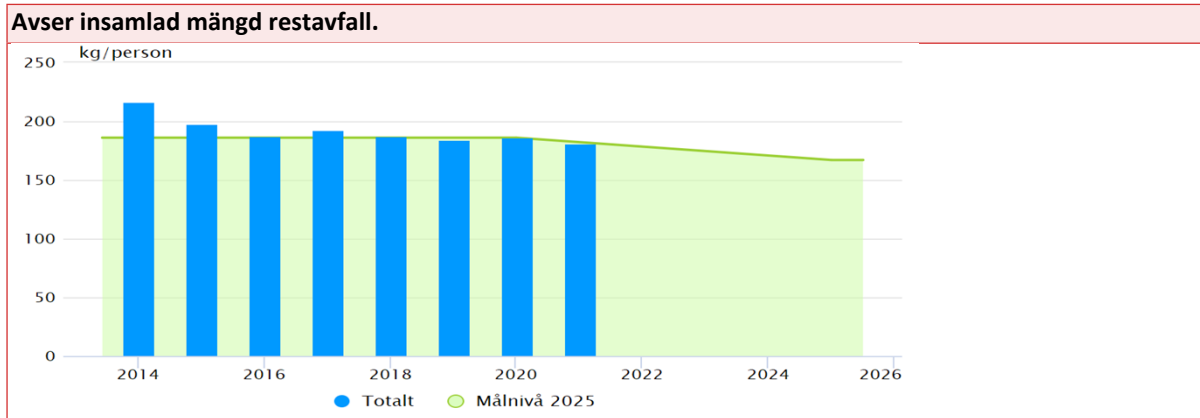
Uppfyllande av detta delmål förutsätter att inventering och riskklassning har utförts i enlighet med delmål 5.2.3.

Minskat avfall och cirkulära flöden

Delmål: 5.3: *Kommunkoncernen arbetar med att minska mängden uppkommen avfall i kommunen som en geografisk plats genom cirkulära flöden.*

Beskrivning: Kommunens nya avfallsplan syftar till att komma högre upp i avfallstrappan och minska mängden restavfall till förmån för återanvändning och materialåtervinning. 2021 slängdes det ca 400 kg avfall/person i kommunen. För att komma högre upp i avfallstrappan behövs vidareutveckling av insamlingsystem som leder till högre sorteringsgrad samt riktade åtgärder som leder till beteendeförändringar. Indikatorer som valts till detta delmål följer upp mängden uppkommen avfall inom tre fraktioner.

Indikator MP25.5.3.1

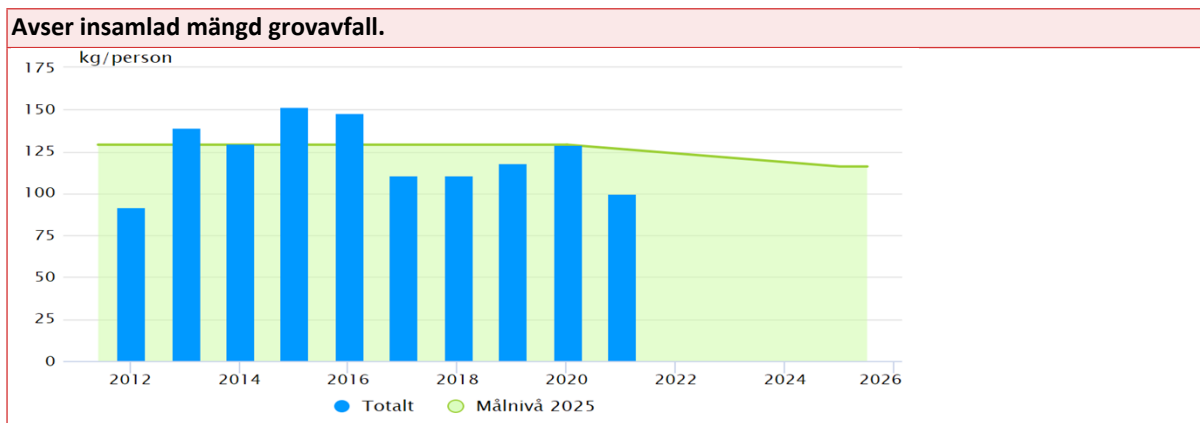

Restavfall är det avfall som samlas in från hushållens och är avsedd för energiåtervinning. Detta avfall kan i större grad sorteras för att främja cirkulära flöden av material.

Kommentar

Siffror för 2022 presenteras för kommunen under mars månad.

Indikator MP25.5.3.2

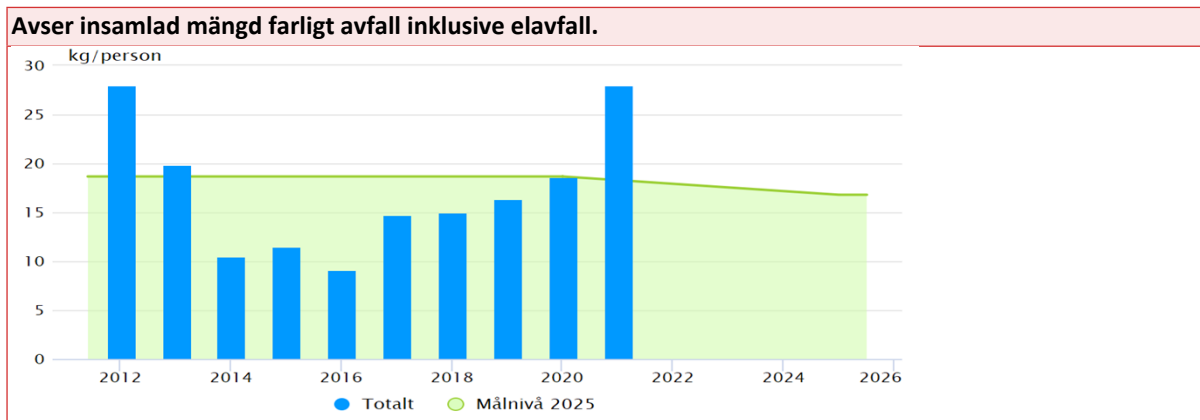

Grovavfall är den del av hushållsavfallet som är så tungt och skrymmande eller har andra egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samlas in tillsammans med restavfallet. Det kan tex vara möbler, vitvaror cyklar, grytor m.m.

Kommentar

Siffror för 2022 presenteras för kommunen under mars månad.

Indikator MP25.5.3.3

Farligt avfall är avfall som är explosivt, brandfarligt, frätande, smittförande eller giftigt för människor eller miljö.

Kommentar

Siffror för 2022 presenteras för kommunen under mars månad.

Informera och engagera

Övergripande mål: *Huddinge kommuns anställda, invånare och verksamma ska ha god kännedom om miljöproblem och hur deras val till vardags bidrar till hållbar utveckling.*

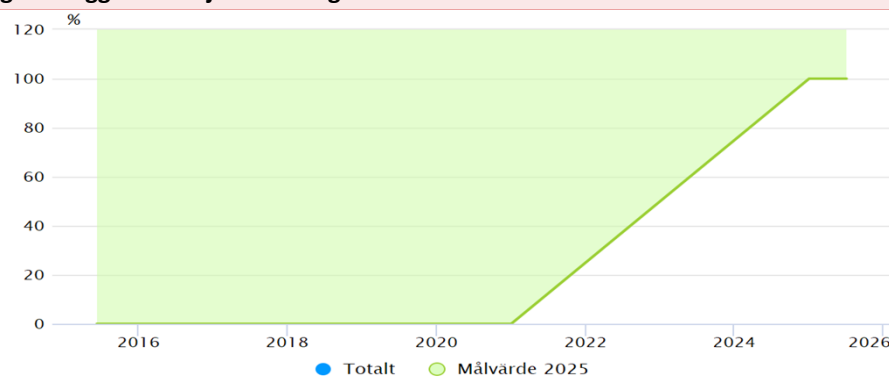
Ökad medvetenhet om miljöarbetet

Delmål: 6.1: *Kommunen och dess helägda fastighetsbolag arbetar för att höja medvetenheten och kunskapen om både miljöproblem och det interna miljöarbetet hos anställda och förtroendevalda.*

Beskrivning: Kommunen ska vara en föregångare inom miljö- och klimatarbetet. För att kunna vara en föregångare är det viktigt att kommunens anställda och förtroendevalda har grundläggande kunskaper i miljöfrågor och hur kommunens verksamheter påverkar miljön och klimatet. Genom vidareutbildning av medarbetare utvecklar kommunen hela tiden kompetensen inom miljö- och klimatområdet. Indikatorn som valts till detta delmål följer därmed upp andel medarbetare som genomgått grundläggande miljöutbildning.

Indikator MP25.6.1.1

Avser andel medarbetare som har varit anställda i minst nio månader och som genomgått en grundläggande miljöutbildning.

Kommunen ska vara en föregångare inom miljö- och klimatarbetet och har ett stort ansvar vad gäller att uppnå de egna målen. För att kunna vara en föregångare är det viktigt att kommunens anställda och förtroendevalda har grundläggande kunskaper i miljöfrågor och hur kommunens verksamheter påverkar miljön och klimatet.

Kommentar

Sammantaget hade 184 medarbetare hunnit påbörja utbildningen under 2022 varav 91 st genomfört hela. Då utbildningen blev klar och lanserades under senare delen av 2022 var det väntat att inte så många medarbetare skulle hinna genomföra utbildningen.

Informerade och engagerade medborgare

Delmål: 6.2: *Kommunen och dess helägda fastighetsbolag arbetar med att informera och engagera invånare och verksamma i syfte att minska sin miljö- och klimatpåverkan.*

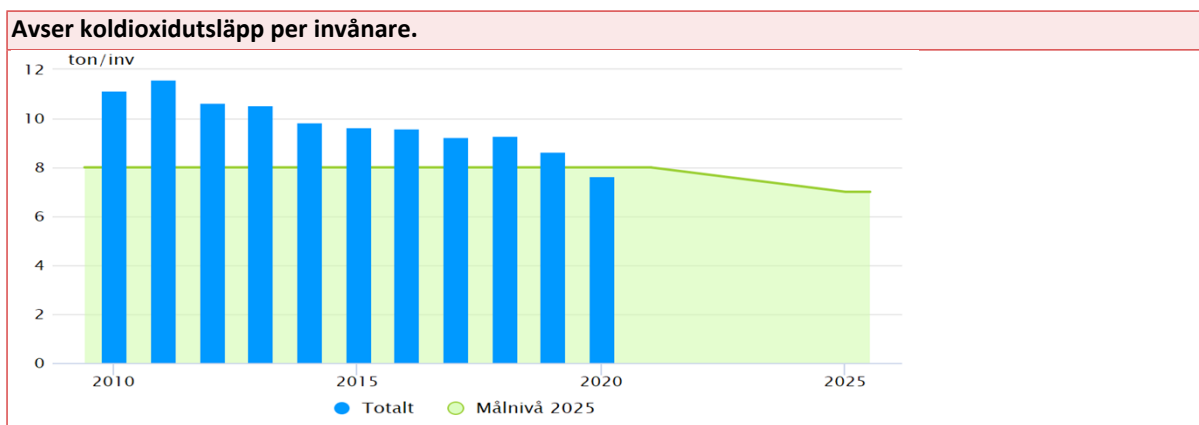
Beskrivning: Huddinge kommun ska arbeta utifrån att det ska vara enklare och mer fördelaktigt för Huddingeborna att välja en hållbar livsstil. Invånarna ska kunna välja att resa med fossilfria transporter, ges

tillgång till ett resurseffektivt boende, kunna besöka artrik natur, ha möjligheten att konsumera klimat- och miljömedvetet samt använda system för att sluta kretsloppen.

Flera föreningar och aktörer i Huddinge bedriver ett bra och aktivt miljöarbete, detta är ett viktigt arbete där kommunen, näringsliv, föreningsliv och invånare skulle gynnas av tätare dialog och samarbete med fokus på hur vi tillsammans kan arbeta med klimat- och miljöfrågor.

Indikatorer som valts till detta delmål följer upp invånarnas koldioxidutsläpp samt miljöcertifierade företag.

Indikator MP25.6.2.1

För att en omställning till en hållbar framtid ska vara möjligt är det av vikt att hela samhället ställer om, organisationer likväl som privatpersoner. Även om kommunen inte har rådighet att tvinga sina invånare till ett minska sina utsläpp, kan vi påverka genom att lyfta fram nyttan med en hållbar framtid.

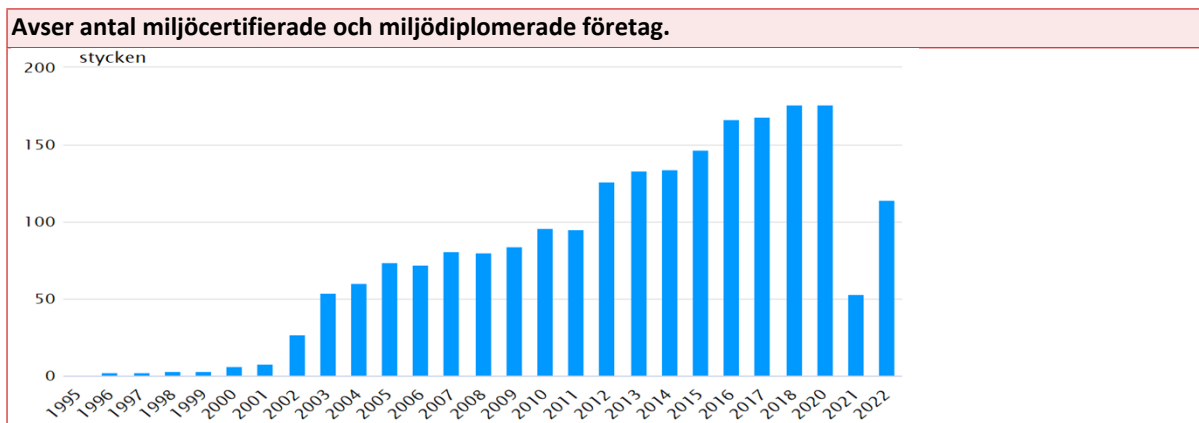
Kommentar

Siffror från 2020 är de senaste som finns framtagna. Statistiken baseras på Naturvårdsverkets data vad gäller konsumtionsbaserade utsläpp och gäller för hela Sverige. Dock finns det inget som tyder på att utsläpp från invånarna i Huddinge skiljer sig märkbart från övriga landet, varför kommunen valt att redovisa statistik på nationell nivå i syfte att belysa koldioxidutsläpp per invånare.

Mellan 2019 och 2020 minskade utsläppen med 13 % från 8,65 ton/inv till 7,65 ton/inv. De senaste 10 åren har utsläppen minskat med ca 31%.

Vad gäller utsläpp för sådant som förbrukas eller produceras i kommunen som en geografisk plats (produktionsperspektivet) kan även här ses en minskning. Mellan 2019 och 2020 minskade utsläppen med 12% från 1,38 ton/inv till 1,23 ton/inv. De senaste 10 åren har utsläppen i kommunen minskat med 52%.

Indikator MP25.6.2.2

Att företag är miljöcertifierade innebär att det bedrivs ett aktivt arbete med miljöfrågor utöver lagstiftning. Ju fler företag i kommunen som är miljöcertifierad desto större möjligheter har även invånarna att indirekt minska sin negativa miljöpåverkan från konsumtion.

Kommentar

I Huddinge fanns 2022 114 miljöcertifierade företag, vilket är en ökning med 61 stycken sedan föregående års beräkning. Statistik är hämtad från certifiera.nu, krav.se samt svanen.se. Antal miljöcertifierade företag har pendlat upp och ned de senaste åren varför det är svårt att göra någon jämförelse med tidigare år. Anledningen till pendlingen kan vara flera, t ex kan det handla om att data hämtas från extern källa och att det har använts olika källor vid olika år för att rapportera denna indikator. Det som däremot går att se utifrån framtaget underlag är att trenden är nedåtgående och att antalet miljöcertifierade företag har minskat från 2018 till 2022. Vad det beror på bör undersökas närmare under 2023 innan några slutsatser dras.